

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ
ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΜΟΝΑΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αθήνα, 9.9.2026
 Αρ. πρωτ. 231085
 ΦΕΚ 5613/Β'/17.9.2026

Ταχ. Δ/ση : Λεωφ. Αθηνών 54-56
 Πληροφορίες : Θ. Θεοδωρόπουλος,
 Θ. Κλεφτογιάννης,
 Α. Πόλλη
 Τηλέφωνο : 2105275249,
 2105275068,
 2105275065
 E-mail : atheodoropoulos@mou.gr
t.kleftoyannis@mou.gr
apolli@mou.gr

2. **ΑΑΔΕ**
 Ανεξάρτητη Αρχή
 Δημοσίων Εσόδων

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΑΔΕ)
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΛΕΓΧΩΝ, ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α' - ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ
ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ
ΤΟΜΕΑ

Καθορισμός πλαισίου εφαρμογής της Δράσης 1 «Παροχή Συμβουλών» της Παρέμβασης Π3-78.2 «Συμβουλευτικές υπηρεσίες γεωργών και δασοκόμων και λοιπών ενδιαφερόμενων ομάδων (stakeholders) καθώς και κατάρτιση Γεωργικών και Δασοκομικών Συμβούλων» του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ελλάδας 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ)

ΚΟΙΝΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ
Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:
 - α) Του ν. 4914/2022 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας “Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.” και άλλες διατάξεις» (Α’ 61), και ιδίως της παραγράφου 32 του άρθρου 63 αυτού, όπως έχει τροποποιηθεί και κάθε φορά ισχύει.
 - β) Του ν. 5264/2025 «Νέο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, μεταφορά Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων και λοιπές διατάξεις» (Α’ 239), και ιδίως του άρθρου 67 αυτού.
 - γ) Του άρθρου 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά όργανα» που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του π.δ. 63/2005 (Α’ 98), όπως διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α’ 133).
2. Τον ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α’ 45).
3. Τον ν. 3508/2006 «Ρυθμίσεις θεμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α’ 249), και ιδίως του άρθρου 3 αυτού.
4. Τον ν. 3874/2010 «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων.» (Α’ 151), όπως έχει τροποποιηθεί και κάθε φορά ισχύει.
5. Το Κεφάλαιο Α’ «Σύσταση Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων» του μέρους πρώτου του ν. 4389/2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (Α’ 94) και ιδίως το άρθρο 7, την παρ. 1 του άρθρου 14 και το άρθρο 41 αυτού.
6. Τον ν. 5140/2024 «Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και συμπληρωματικές διατάξεις» (Α’ 154).
7. Τους κανονισμούς, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν:
 - α) (ΕΕ) αριθ. 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
 - β) (ΕΕ) αριθ. 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων

(ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 και ιδιαίτερα τα άρθρα 15 και 78 αυτού.

- γ) (ΕΕ) αριθ. 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013.
- δ) εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/2290 της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τις μεθόδους υπολογισμού των κοινών δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων που καθορίζονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.
- ε) εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2022/128 της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2021 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους οργανισμούς πληρωμών και άλλους οργανισμούς, τη δημοσιονομική διαχείριση, την εκκαθάριση λογαριασμών, τους ελέγχους, τις εγγυήσεις και τη διαφάνεια.
- 8. Το π.δ. 97/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 138).
- 9. Το π.δ. 40/2021 «Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων και Γενικών Γραμματειών, σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών» (Α' 100).
- 10. Το π.δ. 17/2026 «Διορισμός Υπουργών και Υφυπουργού.» (Α' 55).
- 11. Την αριθ. 282966/9.7.2007 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας & Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων «Έγκριση του Κανονισμού διαδικασίας πληρωμών του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία ΟΠΕΚΕΠΕ των ενισχύσεων που βαρύνουν τον ΕΛΕΓΕΠ» (Β' 1205).
- 12. Την αριθ. 1/20.1.2016 (Υ.Ο.Δ.Δ. 18) Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου «Επιλογή και διορισμός Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών», σε συνδυασμό με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 10 του άρθρου 41 του ν. 4389/2016 (Α' 94), την αριθ. 39/3/30.11.2017 απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης της Α.Α.Δ.Ε. (Υ.Ο.Δ.Δ. 689) «Ανανέωση θητείας του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων», την αριθ. 5294 ΕΞ 2020/17.1.2020 (Υ.Ο.Δ.Δ. 27) απόφαση του Υπουργού Οικονομικών «Ανανέωση της θητείας του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων» και την αριθ. 7608 ΕΞ

2025/17.1.2025 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Ανανέωση της θητείας του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων» (Υ.Ο.Δ.Δ. 11).

13. Την υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ.Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. «Οργανισμός της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.)» (Β' 4738).
14. Την υπό στοιχεία 40912 ΕΞ 2021/18.11.2021 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Λειτουργία των εφαρμογών “Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου”, “Ψηφιακή Βεβαίωση Ιδιωτικού Συμφωνητικού” και “Ψηφιακή Βεβαίωση ή Συνυπογραφή Προτυποποιημένου Ιδιωτικού Εγγράφου”» (Β' 5354).
15. Την αριθ. 2618/13.10.2022 κοινή απόφαση των Υφυπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Διάρθρωση και αρμοδιότητες των Ειδικών Υπηρεσιών του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027.» (Β' 5375).
16. Την αριθ. 1040/28.3.2023 απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) παρεμβάσεων ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027» (Β' 2179).
17. Την αριθ. 519/135068/5.5.2023 απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός οριζοντίων θεμάτων για την εφαρμογή των παρεμβάσεων άμεσων ενισχύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027» (Β' 3071).
18. Την αριθ. 1313/178948/9.6.2023 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Εφαρμογή του καθεστώτος της Αιρεσιμότητας σε εκτέλεση του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τους άλλους κανονισμούς» (Β' 3777) και ιδίως την παρ. 1 του άρθρου 15.
19. Την αριθ. οικ. 1606/9.6.2023 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ασυμβατότητες μεταξύ των οικολογικών προγραμμάτων (ecoschemes), των παρεμβάσεων του άρθρου 70 «Περιβαλλοντικές, κλιματικές και άλλες δεσμεύσεις διαχείρισης» του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 και των Μέτρων 10.1 “Ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις” και 11 “Βιολογική Γεωργία” του ΠΑΑ 2014-2022.» (Β' 3778), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
20. Την αριθ. 1423/312154/12.10.2023 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού και Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και τροφίμων «Ρύθμιση θεμάτων διαχείρισης εισροών των Επενδυτικών Ταμείων της Ε.Ε. για έργα που χρηματοδοτούνται μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), μεταφοράς της Δημόσιας Δαπάνης στον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.) για την πληρωμή μέτρων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων των περιόδων 2014-2020, καθώς και των μέτρων εντός και εκτός του Στρατηγικού Σχεδίου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική της περιόδου 2023-2027 που δεν χρηματοδοτούνται από άλλες πηγές, της εθνικής συμμετοχής του Ευρωπαϊκού

Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) 2014-2020, καθώς και τυχόν λοιπών πληρωμών που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ και ρύθμιση σχετικών θεμάτων.» (Β' 5949).

21. Την αριθ. 3506/18.12.2023 απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τις παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης του Στρατηγικού Σχεδίου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ).» (Β' 7144).
22. Την αριθ. 357/199475/12.7.2024 κοινή απόφαση του Υπουργού και Υφυπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Σύσταση, συγκρότηση και λειτουργία Εθνικής Επιτροπής ΑΚΙΣ (Σύστημα Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας).» (Β' 4081).
23. Την αριθ. 2940/17.10.2024 απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Λεπτομέρειες εφαρμογής της Παρέμβασης “Π3-75.1 – Εγκατάσταση γεωργών νεαρής ηλικίας” του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023 – 2027.» (Β' 5874).
24. Την αριθ. 139732/28.5.2025 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός λεπτομερειών εφαρμογής των Γεωργικών Συμβουλευτικών Υπηρεσιών σε εφαρμογή του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου.» (Β' 2836).
25. Την αριθ. 62487/11.3.2026 απόφαση της Γενικής Γραμματέως Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών «Απόφαση καθορισμού συνεχιζόμενων πράξεων του υπο-Μέτρου 2.1 “Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών στο γεωργικό τομέα – Στήριξη για αποκόμιση οφέλους από τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών” του Μέτρου 2 “Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση” του ΠΑΑ 2014-2022 στην Παρέμβαση Π3-78.2 του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027» (ΑΔΑ: 62294653ΠΓ-3ΦΨ).
26. Την αριθ. C (2022) 8270/21.11.2022 εκτελεστική απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σχετικά με την έγκριση του στρατηγικού σχεδίου της Ελλάδας για την ΚΓΠ 2023-2027 για ενωσιακή στήριξη που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.
27. Το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ελλάδας 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027) και ιδίως το σημείο Π3-78.2 «Συμβουλευτικές υπηρεσίες γεωργών και δασοκόμων και λοιπών ενδιαφερόμενων ομάδων (stakeholders) καθώς και κατάρτιση Γεωργικών και Δασοκομικών Συμβούλων», όπως κάθε φορά ισχύει.
28. Το υπ' αριθ. 168973/29.6.2026 έγγραφο με τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ.
29. Το γεγονός ότι με τις διατάξεις της παρούσας θεσπίζεται η υπ' αριθ. 115126 διοικητική διαδικασία με επίσημο τίτλο: «Εφαρμογή της Δράσης 1 της Παρέμβασης Π3-78.2 του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 για τη στήριξη της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών σε γεωργούς».

30. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Άρθρο 1

Σκοπός – Πεδίο εφαρμογής

1. Σκοπός της παρούσας είναι:
 - α) Ο καθορισμός του αναγκαίου θεσμικού πλαισίου για την αποτελεσματική διαχείριση, εφαρμογή και παρακολούθηση της Δράσης 1 «Παροχή Συμβουλών» της Παρέμβασης Π3-78.2 «Συμβουλευτικές υπηρεσίες γεωργών και δασοκόμων και λοιπών ενδιαφερόμενων ομάδων (stakeholders) καθώς και κατάρτιση Γεωργικών και Δασοκομικών Συμβούλων» (συνοπτικά Δράση Π3-78.2-1) του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ελλάδας 2023-2027 (εφεξής ΣΣ ΚΑΠ).
 - β) Η συνέχιση, η καταβολή των σχετικών ενισχύσεων και ολοκλήρωση των έργων-πράξεων στο πλαίσιο της Δράσης «Ανειλημμένες υποχρεώσεις δράσεων παροχής συμβουλών που παρέχονται σε γεωργούς και δασοκόμους» της Παρέμβασης Π3-78.2 του ΣΣ ΚΑΠ, των οποίων η ανάληψη νομικών δεσμεύσεων πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2022 (εφεξής «ανειλημμένες υποχρεώσεις»).
2. Με το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/2115 ορίζεται ότι τα Στρατηγικά Σχέδια ΚΑΠ των Κρατών Μελών (ΚΜ) περιλαμβάνουν ένα σύστημα παροχής συμβουλών στους γεωργούς και άλλους δικαιούχους της στήριξης της ΚΑΠ για τη διαχείριση της γης και τη διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Με το άρθρο 78 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/2115 παρέχεται στήριξη για την παροχή των γεωργικών συμβουλών που συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της παρ. 3 του άρθρου 15 του ίδιου κανονισμού.
3. Με την υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 2836) καθορίζονται λεπτομέρειες εφαρμογής των Γεωργικών Συμβουλευτικών Υπηρεσιών σε εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου. Οι αρμόδιες αρχές, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία πιστοποίησης, οι υποχρεώσεις των Γεωργικών Συμβούλων και Φορέων Παροχής Γεωργικών Συμβουλών και άλλες διατάξεις που ορίζονται με την εν λόγω υπουργική απόφαση ισχύουν και κατά την εφαρμογή της Δράσης 1 της Παρέμβασης Π3-78.2.
4. Η Δράση εφαρμόζεται σε όλη την Ελληνική Επικράτεια παρέχοντας στήριξη σε Φορείς Παροχής Γεωργικών Συμβουλών για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών του άρθρου 6 σε γεωργούς. Η πρόσβαση των γεωργών στις συμβουλές είναι προαιρετική και αποτελεί ελεύθερη επιλογή τους.

Άρθρο 2

Στόχοι

1. Στόχοι της Δράσης 1 της Παρέμβασης Π3-78.2 είναι:
 - α) Οι επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί να βελτιώσουν την αειφόρο διαχείριση και τη συνολική απόδοση της εκμετάλλευσής τους και να υποστηριχθούν ώστε να λαμβάνουν τις ορθές αποφάσεις για τη συνολική τεχνική – οικονομική και περιβαλλοντική διαχείριση της εκμετάλλευσής τους.
 - β) Να ενθαρρύνεται η χρήση των συμβουλών από τους/τις επαγγελματίες αγρότες ή/και τους/τις νέους/νέες γεωργούς, χωρίς να επιβαρύνονται με το κόστος της συμβουλής.
2. Η Δράση 1 είναι οριζόντια και αναφέρεται στους Ειδικούς Στόχους ΚΑΠ SO2, SO4, SO5, SO6, SO7 και SO9 και στον Εγκάρσιο Στόχο XCO. Η περιγραφή των εν λόγω Στόχων παρατίθεται στο Παράρτημα 1.
3. Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες εντάσσονται στις αλληλένδετες υπηρεσίες του AKIS. Στο πλαίσιο αυτό οι Γεωργικοί Σύμβουλοι έχουν πιστοποιηθεί από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται στην υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (εφεξής απόφαση), ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση της διαφάνειας, ανεξαρτησίας και αμεροληψίας.

Άρθρο 3

Ορισμοί και εννοιολογικοί προσδιορισμοί

Για την εφαρμογή της Δράσης 1 της Παρέμβασης Π3-78.2 ισχύουν οι ορισμοί και εννοιολογικοί προσδιορισμοί που ακολουθούν:

1. **Σύστημα Γεωργικής Γνώσης και Καινοτομίας - AKIS:** οι συνδυασμένες ροές οργάνωσης και γνώσης μεταξύ ατόμων, οργανισμών και ιδρυμάτων που χρησιμοποιούν και παράγουν γνώση για τη γεωργία και αλληλένδετους τομείς.
2. **Γεωργικές Συμβουλευτικές Υπηρεσίες (ΓΣΥ):** το ολοκληρωμένο σύστημα παροχής συμβουλών στους/στις γεωργούς και άλλους/άλλες δικαιούχους, για τη διαχείριση της γης και τη διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Οι ΓΣΥ στην Ελλάδα θεσπίστηκαν και εφαρμόζονται με τις διατάξεις της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης.
3. **Γεωργική Συμβουλή:** η παροχή τεχνικά εμπεριστατωμένης αμερόληπτης οδηγίας σε αποδέκτη συμβουλής από πιστοποιημένο/η Γεωργικό/ή Σύμβουλο μέσω ενός Φορέα Παροχής Γεωργικών Συμβουλών, σύμφωνα με την παρ. ζ. του άρθρου 2 της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης, για τη διαχείριση της γεωργικής του/της εκμετάλλευσης. Η γεωργική συμβουλή είναι εξατομικευμένη

υπηρεσία που αποσκοπεί στην εύρεση συγκεκριμένων λύσεων σε προβλήματα της γεωργικής εκμετάλλευσης και συμβάλλει στη βελτίωση της θέσης της.

4. **Είδος Συμβουλής:** η συμβουλή με εξειδικευμένο περιεχόμενο, αντίστοιχου στα θεματικά πεδία II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV και XV του παραρτήματος της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης, που είναι επιλέξιμη για στήριξη από τη Δράση 1 της Παρέμβασης Π3-78.2. Τα επιλέξιμα για στήριξη είδη γεωργικών συμβουλών, για το πεδίο εφαρμογής της παρούσας, ορίζονται στο άρθρο 6.
5. **Γεωργικοί Σύμβουλοι (ΓΣ):** τα φυσικά πρόσωπα τα οποία πιστοποιούνται βάσει των προϋποθέσεων, της διαδικασίας και των κριτηρίων των άρθρων 6, 7 και 8 της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης και παρέχουν εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες στους/στις γεωργούς. Για το πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης οι ΓΣ παρέχουν υπηρεσίες μέσω των Φορέων Παροχής Γεωργικών Συμβουλών.
6. **Φορείς Παροχής Γεωργικών Συμβουλών (ΦΠΓΣ):** τα νομικά πρόσωπα, ιδίως, του αστικού, εμπορικού ή συνεταιριστικού δικαίου και οι ατομικές επιχειρήσεις που πιστοποιούνται, βάσει των προϋποθέσεων της παρ. 4 του άρθρου 6 και της διαδικασίας του άρθρου 8 της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης και παρέχουν εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες στους/στις γεωργούς μέσω του επιλέξιμου δυναμικού των ΓΣ τους.
7. **Μητρώο Γεωργικών Συμβούλων (Μητρώο ΓΣ) και Μητρώο Φορέων Παροχής Γεωργικών Συμβουλών (Μητρώο ΦΠΓΣ):** οι επίσημοι κατάλογοι των εγγεγραμμένων ΓΣ και ΦΠΓΣ αντίστοιχα, που έχουν πιστοποιηθεί και τηρούνται σε ηλεκτρονική μορφή στον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, σύμφωνα με το άρθρο 9 της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης.
8. **Πάροχοι:** οι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο ΦΠΓΣ, κατά την ημερομηνία υποβολής αίτησης στήριξης και καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρμογής της Δράσης 1 της Παρέμβασης Π3-78.2, που κρίνονται δικαιούχοι μέσω των διαδικασιών της παρούσας και λαμβάνουν στήριξη για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών του άρθρου 6 σε επαγγελματίες αγρότες ή/και νέους/ες γεωργούς.
9. **Ωφελούμενοι/ες:** οι επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/ες γεωργοί που λαμβάνουν συμβουλές στο πεδίο εφαρμογής της Δράσης 1 της Παρέμβασης Π3-78.2, έχοντας συνάψει σχετικό συμφωνητικό με έναν πάροχο. Όλοι οι παραπάνω έχουν δυνατότητα πρόσβασης στις συμβουλές εθελοντικά. Στο πεδίο εφαρμογής της Δράσης 1 και για την εξυπηρέτηση των στόχων και των πεδίων συμβολής, τίθενται επιπλέον όροι και προτεραιότητες για κάθε είδος συμβουλής, που πρέπει να πληρούν οι δυνητικοί ωφελούμενοι.
10. **Αίτηση στήριξης:** το σύνολο των απαραίτητων εγγράφων που υποβάλλει υποψήφιος για την ένταξη στο παρόν καθεστώς στήριξης. Περιλαμβάνει ενδεικτικά την αίτηση, τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, τα δικαιολογητικά για τη βαθμολόγηση των κριτηρίων αξιολόγησης κ.λπ.

11. **Απόφαση ένταξης πράξης:** η απόφαση της αρμόδιας κατά περίπτωση αρχής που περιγράφει τους όρους και τις προϋποθέσεις υλοποίησης της πράξης και γίνεται αυτοδίκαια αποδεκτή. Περιλαμβάνει μία ή περισσότερες πράξεις.
12. **Αίτηση πληρωμής:** η διαδικτυακή αίτηση με το σύνολο των απαραίτητων εγγράφων που υποβάλλει ο πάροχος για την καταβολή της δημόσιας ενίσχυσης που συνδέεται με το μέρος της πράξης που έχει υλοποιηθεί. Περιλαμβάνει ενδεικτικά την αίτηση, τα παραστατικά, τα δικαιολογητικά κ.λπ. που αποτελούν το φάκελο της αίτησης πληρωμής.
13. **Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΟΠΣΚΑΠ):** το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για τον προγραμματισμό, τη διαχείριση, τον έλεγχο και την υλοποίηση των Δράσεων και Παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 4914/2022 (Α' 61). Επιτρέπει τη διαλειτουργικότητα με άλλα πληροφοριακά συστήματα για την άντληση και ανταλλαγή πληροφοριών που σχετίζονται με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των πράξεων.
14. **Επαγγελματίας αγρότης:** σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. (α) της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3874/2010 (Α' 151), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
15. **Νέοι/ες γεωργοί:** για την υλοποίηση της Δράσης νοούνται οι γεωργοί νεαρής ηλικίας και οι νέοι/ες γεωργοί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 18 και 20, αντίστοιχα, του άρθρου 3 της υπ' αριθ. 519/135068/5.5.2023 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 3071), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, καθώς και οι δικαιούχοι της παρέμβασης Π3-75.1 «Εγκατάσταση νέων γεωργών».
16. **Ισοδύναμο Πλήρους Απασχόλησης (Ι Π Α):** για την εφαρμογή της Δράσης 1 της Παρέμβασης Π3-78.2 είναι το πηλίκο των συμβατικών ετήσιων ωρών εργασίας ενός/μιας ΓΣ για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ωφελούμενους/ες δια το συνολικό αριθμό των συμβατικών ετήσιων ωρών εργασίας από τον/την ίδιο/α ΓΣ (1.720) ή των συμβατικών ημερήσιων ωρών εργασίας ενός/μιας ΓΣ για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ωφελούμενους/ες δια το συνολικό αριθμό των συμβατικών ημερήσιων ωρών εργασίας από τον/την ίδιο/α ΓΣ (8). Χρησιμοποιείται για τη, με συγκρίσιμο τρόπο, μέτρηση του χρόνου απασχόλησης των ΓΣ που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης.

Άρθρο 4

Αρμόδιες αρχές

1. Αρμόδια Διαχειριστική Αρχή για τη διαχείριση και υλοποίηση του ΣΣ ΚΑΠ είναι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΣΣ ΚΑΠ (εφεξής ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 19 του άρθρου 65 του ν. 4914/2022 (Α' 61), όπως κάθε φορά ισχύει.

2. Ενδιάμεσος Φορέας (εφεξής ΕΦ) για τη Δράση 1 της Παρέμβασης Π3-78.2 του ΣΣ ΚΑΠ είναι η Μονάδα Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Γεωργικών Συμβουλών της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης (εφεξής Μονάδα ΕΚΓΣ της ΕΥΕ ΠΑΑ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. (γ) της παρ. 2 του άρθρου 3 της υπ' αριθ. 2618/13.10.2022 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 5375), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
3. Αρμόδιος φορέας για τη διαχείριση και έλεγχο των δαπανών είναι η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4914/2022 (Α' 61), όπως κάθε φορά ισχύει και την παρ. 2 του άρθρου 63 του ν. 5264/2025 (Α' 239) (εφεξής «Οργανισμός Πληρωμών»).
4. Αρμόδια αρχή για την εποπτεία, το συντονισμό και τον έλεγχο των Γεωργικών Συμβουλευτικών Υπηρεσιών (εφεξής ΓΣΥ) είναι η Διεύθυνση Αγροτικής Πολιτικής, Τεκμηρίωσης και Διεθνών Σχέσεων της Γενικής Γραμματείας Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 5 της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
5. Αρμόδιος φορέας επιμόρφωσης των Γεωργικών Συμβούλων (εφεξής ΓΣ), πιστοποίησης και ελέγχου των ΓΣ και των Φορέων Παροχής Γεωργικών Συμβουλών (εφεξής ΦΠΓΣ) και τήρησης των αντίστοιχων Μητρώων είναι ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός – ΔΗΜΗΤΡΑ (εφεξής ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ), σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5 της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Άρθρο 5

Κριτήρια επιλεξιμότητας – Δικαιούχοι

1. Δικαιούχοι της στήριξης (πάροχοι) μπορούν να κριθούν ΦΠΓΣ που έχουν πιστοποιηθεί και έχουν εγγραφεί στο αντίστοιχο Μητρώο ΦΠΓΣ, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης κατά την ημερομηνία υποβολής αίτησης στήριξης. Η πιστοποίηση και εγγραφή τους στο Μητρώο ΦΠΓΣ θα πρέπει να παραμείνει σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής της Δράσης. Επιπλέον, θα πρέπει να πληρούν σωρευτικά κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης και καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής της Δράσης τις παρακάτω προϋποθέσεις:
 - α) Η κύρια ή η δευτερεύουσα δραστηριότητά τους, όπως προκύπτει από τον Κωδικό Αριθμό Δραστηριότητας (ΚΑΔ) της Εθνικής Ονοματολογίας Οικονομικών Δραστηριοτήτων, αφορά στην παροχή συμβουλευτικών ή μελετητικών υπηρεσιών. Οι εν λόγω ΚΑΔ θα πρέπει να διατηρηθούν σε όλη την περίοδο υλοποίησης. Σε κάθε περίπτωση, οι δικαιούχοι δεν θα πρέπει να διαθέτουν ΚΑΔ, κύριο ή δευτερεύοντα, που να εμπίπτει σε μη επιλέξιμες δραστηριότητες της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης καθ' όλη την περίοδο υλοποίησης. Η λίστα των επιλέξιμων ΚΑΔ

παρατίθεται στο Παράρτημα 2. Σε περίπτωση προσθήκης ΚΑΔ κατά την περίοδο υλοποίησης, αυτοί δε θα πρέπει να αφορούν σε μη επιλέξιμες δραστηριότητες, όπως ορίζονται στην υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφαση.

β) Διατηρούν έδρα ή άλλη εγκατάσταση στην Περιφέρεια που πρόκειται να υποβάλουν αίτηση στήριξης, με

βα) επαρκές προσωπικό, σύμφωνα με την περ. (γ),

ββ) ανάλογη υλικοτεχνική υποδομή σύμφωνα με την περ. (ε) και

βγ) διακριτή τήρηση λογιστικών βιβλίων.

Μπορούν να υποβάλουν αίτηση στήριξης και σε μία επιπλέον Περιφέρεια, αυτοτελώς ή συμπράττοντες σε κοινοπραξία, εφόσον διατηρούν και σε αυτήν εγκατάσταση που πληροί τις προϋποθέσεις (βα)-(βγ).

γ) Διαθέτουν κατ' ελάχιστο δυναμικό αποτελούμενο από: i) τρεις ΓΣ Γεωπόνους ΠΕ ή ii) δύο ΓΣ Γεωπόνους ΠΕ και ένα/μία ΓΣ Οικονομολόγο ΠΕ, σε μία τουλάχιστον εγκατάσταση της Περιφέρειας για την οποία πρόκειται να υποβάλουν αίτηση στήριξης. Το ελάχιστο δυνατό δυναμικό των τριών ΓΣ είναι μόνιμης (με σχέση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου) και πλήρους απασχόλησης. ΓΣ μέτοχοι, εταίροι, διαχειριστές του παρόχου και λοιποί συνδεδεμένοι με εταιρική σχέση με τον πάροχο, μπορούν να λαμβάνονται υπόψη στο ελάχιστο δυναμικό, εφόσον ικανοποιούνται οι λοιπές προϋποθέσεις επιλεξιμότητάς τους.

Συνολικά, το προσωπικό των ΦΠΓΣ που παρέχει συμβουλές στο πλαίσιο της Δράσης μπορεί να είναι:

γα) Τακτικό, με σχέση εξαρτημένης εργασίας (σύμβαση εργασίας πλήρους ή μερικής απασχόλησης, αορίστου χρόνου ή ορισμένου χρόνου).

γβ) Έκτακτο, για την υλοποίηση της πράξης, με σχέση εξαρτημένης εργασίας (σύμβαση εργασίας πλήρους ή μερικής απασχόλησης ορισμένου χρόνου). Στη σύμβαση προσδιορίζεται το αντικείμενο, ο χρόνος και η αμοιβή της απασχόλησης σε σχέση με τις ενέργειες και τα παραδοτέα της πράξης. ΓΣ απασχολούμενοι/ες στον φορέα με σύμβαση δανεισμού μισθωτού λογίζονται ως έκτακτο προσωπικό.

γγ) Με σύμβαση μίσθωσης έργου ή ανεξάρτητων υπηρεσιών.

Για το προσωπικό ΓΣ ισχύουν οι όροι του άρθρου 10 της υπ' αριθ. 3506/18.12.2023 υπουργικής απόφασης (Β' 7144). Κάθε υποψήφιος πάροχος θα πρέπει να δηλώνει και να είναι σε θέση να αποδεικνύει τη σχέση, τον τόπο και το χρόνο εργασίας των ΓΣ. Οι ΓΣ κάθε παρόχου δεν μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες για δεύτερο πάροχο, επί ποινής απόρριψης όλων των τυχόν υποβληθεισών αιτήσεων των εμπλεκόμενων φορέων. Εξαιρούνται οι ΓΣ Κτηνίατροι που μπορούν να συνεργάζονται με περισσότερους από ένα (1) πάροχο, εντός της ίδιας Περιφέρειας, με ανώτατο όριο τους τρεις (3). Το σύνολο του έκτακτου και με σύμβαση μίσθωσης έργου ή ανεξάρτητων

υπηρεσιών προσωπικού ΓΣ δεν πρέπει να υπερβαίνει ποσοστό 50% επί του συνόλου των ΓΣ του παρόχου. Σε αντίθετη περίπτωση, το υπερβάλλον προσωπικό ΓΣ των υποπερ. (γβ)-(γγ), δεν είναι επιλέξιμο. Για τον καθορισμό του εν λόγω υπερβάλλοντος προσωπικού ΓΣ, κριτήριο μη επιλεξιμότητας αποτελεί η πιο πρόσφατη, ως προς την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, εργασιακή σχέση. Σε περίπτωση μεταβολής του δυναμικού κατά την υλοποίηση της πράξης, για το ίδιο κριτήριο, λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία υποβολής της αίτησης τροποποίησης.

- δ) Οι ΓΣ του υποψήφιου παρόχου πρέπει έως και την ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης να διαθέτουν εμπειρία τουλάχιστον έξι (6) μηνών. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης, σε περίπτωση προσθήκης ΓΣ στον πάροχο, η ελάχιστη εμπειρία πρέπει να έχει αποκτηθεί έως και την ημερομηνία υποβολής από τον πάροχο αίτησης τροποποίησης της πράξης που περιλαμβάνει τον συγκεκριμένο ΓΣ. Όσοι/ες ΓΣ διαθέτουν λιγότερη εμπειρία δεν υπολογίζονται στο δυναμικό του παρόχου της περ. (γ) και δεν μπορούν να παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες στο πλαίσιο της Δράσης. Ως εμπειρία λαμβάνονται υπόψη οι:

- δα) Συμβουλευτικές υπηρεσίες σε γεωργούς.
- δβ) Υπηρεσίες υποστήριξης καινοτομίας (διευκόλυνσης/διαμεσολάβησης).
- δγ) Μελετητικές υπηρεσίες σε γεωργούς.
- δε) Υπηρεσίες εκπαίδευσης/κατάρτισης σε γεωργούς.

Η εμπειρία τεκμηριώνεται με υποβολή βεβαιώσεων και άλλων δικαιολογητικών από τον πάροχο (εφόσον η εμπειρία αποκτήθηκε σε αυτόν) ή από άλλον φορέα από τον οποίο προέρχονται (δημόσιο ή ευρύτερο δημόσιο τομέα, αυτοδιοίκηση και επιχειρήσεις της, Ανώτατα Εκπαιδευτικά και Τεχνολογικά Ιδρύματα / Α.Ε.Ι.-Α.Τ.Ε.Ι., επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, άλλοι ΦΠΓΣ). Σε περίπτωση αυτοαπασχόλησης απαιτούνται και βεβαιώσεις έναρξης επαγγέλματος. Για την τεκμηρίωση εμπειρίας από παροχή υπηρεσιών ΓΣ κατά την υλοποίηση του υπο-Μέτρου 2.1 του ΠΑΑ 2014-2022 δεν απαιτείται η υποβολή δικαιολογητικών, καθώς αυτή θα τεκμηριώνεται από τα τηρούμενα υπηρεσιακά στοιχεία. Ο τρόπος απόδειξης και τεκμηρίωσης της απαιτούμενης εμπειρίας καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά θα εξειδικεύονται περαιτέρω στην πρόσκληση.

- ε) Διαθέτουν την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή για τη διεκπεραίωση των συμβουλών, όπως αυτή θα εξειδικεύεται στην πρόσκληση.
 - στ) Λειτουργούν αυτόνομα, για την υλοποίηση της πράξης σε όλα τα στάδια υλοποίησης της Δράσης σύμφωνα με το άρθρο 15, παρέχοντας υπηρεσίες πλήρως και αποκλειστικά οι ίδιοι, χωρίς καμία δυνατότητα μεταβίβασής τους, εκχώρησής τους ή υπεργολαβίας – εξ ολοκλήρου ή εν μέρει – σε τρίτους.
 - ζ) Δεν τελούν υπό πτώχευση, λύση, αναγκαστική διαχείριση, εκκαθάριση.
2. Δεν είναι επιλέξιμοι ως υποψήφιοι και δεν μπορούν να κριθούν δικαιούχοι οι παρακάτω:
- α) ΦΠΓΣ που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1.

- β) ΦΠΓΣ που διαθέτουν τουλάχιστον έναν ΚΑΔ που αφορά σε μη επιλέξιμες δραστηριότητες της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης.
- γ) Μεμονωμένοι ΓΣ φυσικά πρόσωπα.
- δ) Υποψήφιοι για τους οποίους διαπιστώνεται ότι δηλώνουν ψευδή ή ανακριβή στοιχεία εκ προθέσεως προκειμένου να κριθούν δικαιούχοι.
- ε) ΦΠΓΣ των οποίων η ανακλήθηκε η ένταξη πράξης στο υπο-Μέτρο 2.1 του ΠΑΑ 2014-2022.
- στ) ΦΠΓΣ στους οποίους μετέχει ή συνδέεται με οποιαδήποτε εταιρική σχέση έτερος ΦΠΓΣ του οποίου ανακλήθηκε η ένταξη πράξης του στο υπο-Μέτρο 2.1 του ΠΑΑ 2014-2022.

Άρθρο 6

Επιλέξιμα είδη συμβουλών

1. Οι επιλέξιμες για στήριξη συμβουλές που παρέχονται στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις (φυτικής, κτηνοτροφικής ή/και μικτής κατεύθυνσης) ανήκουν στα είδη συμβουλών των οποίων η αρίθμηση (π.χ. Σ.2.1), ο τίτλος και τα θεματικά πεδία του Παραρτήματος της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης στα οποία αντιστοιχούν, περιλαμβάνονται στον παρακάτω πίνακα:

Αριθμός και Τίτλος Είδους Συμβουλής	Δυνητικοί ωφελούμενοι	Θεματικό Πεδίο Πιστοποίησης
Σ.1.3. Σχεδιασμός της εφαρμογής Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης (περιλαμβάνει υπηρεσίες προς Ομάδες έως και των 50 ατόμων ή προς Ομάδες άνω των 50 ατόμων)	Επαγγελματίες αγρότες ή/και νέοι/νέες γεωργοί. Δεν μπορούν να είναι ωφελούμενοι/ες οι δικαιούχοι της Παρέμβασης Π3-77.2.1 «Συστήματα Ποιότητας Γεωργικών Προϊόντων και Τροφίμων» του ΣΣ ΚΑΠ και των Τομεακών Προγραμμάτων του ΣΣ ΚΑΠ που λαμβάνουν συναφείς ενισχύσεις.	IX
Σ.2.1. Συμβουλές που αφορούν στην ορθολογική χρήση του νερού στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις συμπεριλαμβανομένης της σύνταξης σχεδίου διαχείρισης νερού για τις ανάγκες της γεωργικής εκμετάλλευσης	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί με εκμεταλλεύσεις φυτικής κατεύθυνσης.	II
Σ.2.2. Συμβουλές που αφορούν στην προστασία και στην ορθή διαχείριση των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης και της ορθολογικής χρήσης λιπασμάτων	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί με εκμεταλλεύσεις φυτικής κατεύθυνσης.	II
Σ.2.3. Συμβουλές που αφορούν στην ορθολογική διαχείριση των ζωικών αποβλήτων (κοπριάς) με στόχο τη μείωση της ρύπανσης των υδάτων	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί με εκμεταλλεύσεις κτηνοτροφικής κατεύθυνσης.	II
Σ.3.1. Συμβουλές που αφορούν στις απαιτήσεις συμμόρφωσης με τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί με εκμεταλλεύσεις	III

φυτοπροστασίας (ΟΦΠ) που αναφέρονται στο άρθρο 14 της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ (ν. 4036/2012, Α' 8)	φυτικής κατεύθυνσης, που περιλαμβάνουν ένα τουλάχιστον από τα είδη για τα οποία υπάρχουν ειδικές οδηγίες ΟΦΠ.	
Σ.4.1. Συμβουλές που αφορούν σε δράσεις για το μετριασμό της κλιματικής αλλαγής ή την προσαρμογή της γεωργίας σε αυτή	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί.	IV
Σ.4.2. Συμβουλές που αφορούν στη χρήση των υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων & λοιπών πρώτων υλών, εκτός τροφίμων, για τους σκοπούς της βιοοικονομίας	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί.	IV
Σ.4.3. Συμβουλές που αφορούν στη μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας από τις γεωργικές δραστηριότητες	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί.	IV
Σ.5.1. Συμβουλές που αφορούν στην κατανόηση και την ορθή εφαρμογή των δεσμεύσεων που προκύπτουν από τον καν. (ΕΕ) 848/2018, σχετικά με την βιολογική παραγωγή και την επισήμανση γεωργικών προϊόντων και τις βέλτιστες πρακτικές και τα οφέλη της βιολογικής παραγωγής	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί ενταγμένοι/ες στο σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων με προτεραιότητα στους/στις δικαιούχους των Παρεμβάσεων Π1-31.9 «Διατήρηση μεθόδων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας» των οικολογικών προγραμμάτων (ecoschemes) και Π3-70-2.1 «Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους»	V
Σ.5.2. Συμβουλές για την ορθή εφαρμογή των περιβαλλοντικών, κλιματικών και άλλων δεσμεύσεων διαχείρισης που καθορίζονται στις Παρεμβάσεις του είδους ENVCLIM(70) του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 (Περιβαλλοντικές, κλιματικές και άλλες δεσμεύσεις διαχείρισης)	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί δικαιούχοι των γεωργοπεριβαλλοντικών Παρεμβάσεων και Δράσεων. Δεν μπορούν να είναι ωφελούμενοι/ες οι δικαιούχοι της Δράσης Π3-70-1.3.2 «Εφαρμογή της μεθόδου παρεμπόδισης σύζευξης των εντομολογικών εχθρών των καλλιεργειών (ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ)» και της Παρέμβασης Π3-70-3.1 «Καλή μεταχείριση (ευζωία) των παραγωγικών ζώων».	V
Σ.6.1. Συμβουλές για τη στήριξη της καινοτομίας, καθώς και συμβουλές για ήπιες δεξιότητες (Συμβουλευτική)	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί. Δεν μπορούν να	XIII

	είναι ωφελούμενοι/ες γεωργοί που συμμετέχουν σε Επιχειρησιακές Ομάδες (ΕΟ) της Παρέμβασης Π3-77-3.1 «Ανάπτυξη συνεργασιών μέσω ΕΟ της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας», εάν το περιεχόμενο της συμβουλής αφορά το ίδιο Επιχειρησιακό Σχέδιο.	
Σ.6.2. Συμβουλές για τις ψηφιακές τεχνολογίες στη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές, όπως αναφέρονται στο άρθρο 114 στοιχείο β του καν. (ΕΕ) 2115/2021	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί.	XIV
Σ.6.3. Συμβουλές προς νέους γεωργούς (περιλαμβάνει Εξειδικευμένη υπηρεσία ή Βασική υπηρεσία)	Νέοι/ες γεωργοί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 3.	X
Σ.7.1. Συμβουλές για τη διαχείριση κινδύνου και τη θέσπιση κατάλληλων προληπτικών μέτρων για την αντιμετώπιση φυσικών και άλλων καταστροφών καθώς και νόσων των ζώων και των φυτών και συμβουλές για προστατευτικά μέτρα κατά των επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών (επιβλαβείς οργανισμοί καραντίνας) που προβλέπονται στον καν (ΕΕ) 2016/2031 (περιλαμβάνει υπηρεσίες προς Φυτική εκμετάλλευση ή Ζωική εκμετάλλευση)	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί.	VII
Σ.8.1. Συμβουλές για την υγεία, την απασχόληση και την ασφάλεια στην εργασία καθώς και για τις δεσμεύσεις των εργοδοτών που απορρέουν από την «Κοινωνική Αιρεσιμότητα»	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί.	VIII
Σ.9.1. Συμβουλές για τις απαιτήσεις, προϋποθέσεις και δεσμεύσεις διαχείρισης που ισχύουν για τους γεωργούς και άλλους δικαιούχους που καθορίζονται στο Στρατηγικό Σχέδιο για την ΚΑΠ, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για τα χρηματοδοτικά μέσα και τα επιχειρηματικά σχέδια που εκπονούνται στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδίου για την ΚΑΠ	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί.	VI
Σ.10.1. Συμβουλές για την καλή μεταχείριση των ζώων (Ευζωία) και τις μεταδοτικές νόσους των ζώων (καν. (ΕΕ) 2016/429 νομοθεσία για την υγεία των ζώων) καθώς και για τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο εθνικό σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής στο πλαίσιο της ενιαίας υγείας (ή Μία υγεία)	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί με εκμεταλλεύσεις κτηνοτροφικής κατεύθυνσης.	XV
Σ.11.1. Συμβουλές για τις απαιτήσεις και τα πρότυπα βάσει της «Αιρεσιμότητας» σχετικά με: α) το κλίμα και	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί.	XI

περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των υδάτων, του εδάφους και της βιοποικιλότητας των οικοσυστημάτων β) τη δημόσια υγεία και υγεία των φυτών και γ) την καλή διαβίωση των ζώων (περιλαμβάνει υπηρεσίες προς Φυτική εκμετάλλευση ή Ζωική εκμετάλλευση)		
Σ.12.1. Συμβουλές για προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων «Οικολογικά Προγράμματα» (περιλαμβάνει Εξειδικευμένη/Βασική υπηρεσία προς Φυτική εκμετάλλευση ή Εξειδικευμένη/Βασική υπηρεσία προς Ζωική εκμετάλλευση)	Επαγγελματίες αγρότες ή/και οι νέοι/νέες γεωργοί. Δεν μπορούν να είναι ωφελούμενοι/ες οι δικαιούχοι του συνόλου των Δράσεων της Παρέμβασης Π1-31.6 «Εφαρμογή φιλικών για το περιβάλλον πρακτικών διαχείρισης με τη χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και παρακολούθησης περιβαλλοντικών παραμέτρων» και των Δράσεων Π1-31.7-Γ «Κατάρτιση σχεδίου διαχείρισης βοσκοτόπου σε υποβαθμισμένους βοσκότοπους» και Π1-31.7-Δ «Κατάρτιση και εφαρμογή βελτιωμένου σιτηρεσίου σε μέσης-καλής κατάστασης βοσκοτόπους».	XII

2. Δεν είναι επιλέξιμες για στήριξη δασοκομικές συμβουλές.

Άρθρο 7

Επιλεξιμότητα δαπανών – Οικονομική στήριξη

- Επιλέξιμες για στήριξη είναι οι δαπάνες που σχετίζονται με το κόστος των παρεχόμενων συμβουλών του άρθρου 6, ήτοι ενδεικτικά, το κόστος που επιβαρύνει τον πάροχο των συμβουλών για να παρέχει τη συμβουλή (π.χ. αμοιβή υπαλλήλων, συνεργατών, δαπάνες οδοιπορικών, δαπάνες εξοπλισμού, υλικών, μετρήσεων κ.λπ.), δαπάνες για ενοίκια ή/και κόστη των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, που σχετίζονται με τον χώρο όπου παρέχεται η συμβουλή, καθώς και λοιπά κόστη που απορρέουν άμεσα από την αμοιβή παροχής της συμβουλής και πραγματοποιούνται μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης.
- Στις περιπτώσεις ΓΣ που συνδέονται με τον πάροχο με εταιρική, διοικητική ή οργανική σχέση, όπως ιδίως, μέτοχοι, εταίροι, διαχειριστές ή μέλη οργάνων διοίκησης, οι δαπάνες προσωπικού είναι επιλέξιμες εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις έγκυρης σύναψης σύμβασης εργασιακής απασχόλησης, υπό την μορφή αποκλειστικά και μόνο της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας ή της

σύμβασης μίσθωσης έργου. Σε αυτές τις περιπτώσεις η προσφορά εργασίας πρέπει να αφορά στην υλοποίηση της πράξης και όχι σε διαχειριστικές αμοιβές.

3. Δαπάνες προσωπικού για την εργασία του/της ιδιοκτήτη/τριας ατομικής επιχείρησης, όταν αυτή είναι δικαιούχος της Δράσης, δεν είναι επιλέξιμες.
4. Το ποσό στήριξης δεν υπερβαίνει το ποσό των 1.500 € ανά συμβουλή και το ποσοστό στήριξης ανέρχεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών.
5. Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή μοναδιαίου κόστους ανά είδος συμβουλής (επιχορήγηση υπό τη μορφή μοναδιαίων δαπανών του άρθρου 83, παρ. 1(β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115), σύμφωνα με τη μελέτη που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας για τη Δράση 1 με θέμα «Μελέτη για τον καθορισμό ποσών στήριξης των συμβουλών, υπό μορφή μοναδιαίων δαπανών, για την υλοποίηση της Δράσης 1 της Παρέμβασης Π3-78.2 “Συμβουλευτικές υπηρεσίες γεωργών και δασοκόμων και λοιπών ενδιαφερόμενων ομάδων (stakeholders) καθώς και κατάρτιση Γεωργικών και Δασοκομικών Συμβούλων” του ΣΣ ΚΑΠ 2023 – 2027». Το ποσό στήριξης για κάθε είδος συμβουλής εξαρτάται από την έδρα της εκμετάλλευσης του/της ωφελούμενου/-ης, την εγκατάσταση του παρόχου και την πραγματοποίηση ή όχι αναλύσεων για την παροχή της συμβουλής, ως εξής:
 - α) Κόστος 1: όταν απαιτούνται μετακινήσεις σε εκμετάλλευση με έδρα σε ηπειρωτική περιοχή και δεν πραγματοποιούνται αναλύσεις για την παροχή της συμβουλής. Περιλαμβάνονται και οι περιπτώσεις που η εγκατάσταση του παρόχου και η έδρα της εκμετάλλευσης βρίσκονται εντός του ίδιου νησιού.
 - β) Κόστος 2: όταν απαιτούνται μετακινήσεις σε εκμετάλλευση με έδρα σε νησιωτική περιοχή και δεν πραγματοποιούνται αναλύσεις για την παροχή της συμβουλής.
 - γ) Κόστος 3: όταν απαιτούνται μετακινήσεις σε εκμετάλλευση με έδρα σε ηπειρωτική περιοχή και πραγματοποιούνται αναλύσεις για την παροχή της συμβουλής. Περιλαμβάνονται και οι περιπτώσεις που η εγκατάσταση του παρόχου και η έδρα της εκμετάλλευσης βρίσκονται εντός του ίδιου νησιού.
 - δ) Κόστος 4: όταν απαιτούνται μετακινήσεις σε εκμετάλλευση με έδρα σε νησιωτική περιοχή και πραγματοποιούνται αναλύσεις για την παροχή της συμβουλής.
6. Το ποσό στήριξης για κάθε είδος συμβουλής και ανά κατηγορία κόστους ορίζεται στον παρακάτω πίνακα:

Αριθμός Είδους Συμβουλής	Σύντομη περιγραφή Είδους Συμβουλής	Κόστος 1 (Ηπειρωτικός προορισμός / χωρίς αναλύσεις)	Κόστος 2 (Νησιωτικός προορισμός / χωρίς αναλύσεις)	Κόστος 3 (Ηπειρωτικός προορισμός / με αναλύσεις)	Κόστος 4 (Νησιωτικός προορισμός / με αναλύσεις)
Σ.1.3_α	ΣΟΔ (Ομάδες έως και των 50 ατόμων)	674,00 €	1.137,55 €	964,00 €	1.427,55 €
Σ.1.3_β	ΣΟΔ (Ομάδες άνω των 50 ατόμων)	490,00 €	953,55 €	780,00 €	1.243,55 €
Σ.2.1.	Ορθολογική χρήση νερού / Σύνταξη σχεδίου διαχείρισης	950,00 €	1.413,55 €	1.047,00 €	1.500,00 €
Σ.2.2.	Ορθή διαχείριση υδάτων / Ορθολογική χρήση	674,00 €	1.137,55 €	826,00 €	1.289,55 €

	λιπασμάτων / Μείωση ρύπανσης υδάτων				
Σ.2.3.	Ορθολογική διαχείριση ζωικών αποβλήτων / Μείωση ρύπανσης υδάτων	674,00 €	1.137,55 €	771,00 €	1.234,55 €
Σ.3.1.	ΟΦΠ	950,00 €	1.413,55 €	1.130,00 €	1.500,00 €
Σ.4.1.	Μετριασμός κλιματικής αλλαγής ή προσαρμογή σε αυτή	858,00 €	1.321,55 €	1.065,00 €	1.500,00 €
Σ.4.2.	Χρήση υποπροϊόντων, αποβλήτων κ.λπ. για τη βιοοικονομία	858,00 €	1.321,55 €	1.018,00 €	1.481,55 €
Σ.4.3.	Μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου/αμμωνίας	858,00 €	1.321,55 €	968,00 €	1.431,55 €
Σ.5.1.	Βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων	674,00 €	1.137,55 €	884,00 €	1.347,55 €
Σ.5.2.	Υποστήριξη Παρεμβάσεων ENVCLIM(70)	674,00 €	1.137,55 €	826,00 €	1.289,55 €
Σ.6.1.	Εφαρμογή καινοτομίας και ήπιες δεξιότητες	950,00 €	1.413,55 €	1.060,00 €	1.500,00 €
Σ.6.2.	Ψηφιακές τεχνολογίες	582,00 €	1.045,55 €	692,00 €	1.155,55 €
Σ.6.3_ε	Νέοι γεωργοί (Εξειδικευμένη υπηρεσία)	1.042,00 €	1.500,00 €	1.152,00 €	1.500,00 €
Σ.6.3_β	Νέοι γεωργοί (Βασική υπηρεσία)	858,00 €	1.321,55 €	968,00 €	1.431,55 €
Σ.7.1_φ	Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων (Φυτική εκμετάλλευση)	858,00 €	1.321,55 €	968,00 €	1.431,55 €
Σ.7.1_ζ	Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων (Ζωική εκμετάλλευση)	858,00 €	1.321,55 €	953,00 €	1.416,55 €
Σ.8.1.	Κοινωνική Αιρεσιμότητα	296,00 €	605,03 €	406,00 €	715,03 €
Σ.9.1.	Διαχειριστικά / επιχειρηματικά σχέδια και χρηματοδοτικά μέσα	388,00 €	697,03 €	498,00 €	807,03 €
Σ.10.1.	Ευζωία των ζώων και μικροβιακή αντοχή	1.180,00 €	1.500,00 €	1.275,00 €	1.500,00 €
Σ.11.1_φ	Αιρεσιμότητα (Φυτική εκμετάλλευση)	858,00 €	1.321,55 €	1.023,00 €	1.486,55 €
Σ.11.1_ζ	Αιρεσιμότητα (Ζωική εκμετάλλευση)	858,00 €	1.321,55 €	953,00 €	1.416,55 €
Σ.12.1_φε	Οικολογικά Προγράμματα (Φυτική εκμετάλλευση / Εξειδικευμένη υπηρεσία)	950,00 €	1.413,55 €	1.115,00 €	1.500,00 €
Σ.12.1_ζε	Οικολογικά Προγράμματα (Ζωική εκμετάλλευση / Εξειδικευμένη υπηρεσία)	950,00 €	1.413,55 €	1.045,00 €	1.500,00 €
Σ.12.1_φβ	Οικολογικά Προγράμματα (Φυτική εκμετάλλευση / Βασική υπηρεσία)	296,00 €	605,03 €	461,00 €	770,03 €
Σ.12.1_ζβ	Οικολογικά Προγράμματα (Ζωική εκμετάλλευση / Βασική υπηρεσία)	296,00 €	605,03 €	391,00 €	700,03 €

7. Για τις περιπτώσεις που, σύμφωνα με όρους που θα εξειδικευθούν στην πρόσκληση, τεκμηριωμένα απαιτούνται και πραγματοποιούνται αναλύσεις από, διαπιστευμένα κατά το πρότυπο ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17025, ιδιωτικά ή δημόσια εργαστήρια ισχύουν τα μοναδιαία κόστη των κατηγοριών 3 και 4 στα οποία συμπεριλαμβάνεται ποσό στήριξης για επιλέξιμες αναλύσεις ανά συμβουλή. Οι επιλέξιμες εργαστηριακές αναλύσεις ανά είδος συμβουλής ορίζονται στον Πίνακα του Παραρτήματος 3. Στις συμβουλές που επιλέγεται η πραγματοποίηση αναλύσεων ισχύουν οι εξής όροι:
- Ο ελάχιστος αριθμός εργαστηριακών αναλύσεων ανά συμβουλή και είδος συμβουλής ορίζεται στην τέταρτη (τελευταία) στήλη του πίνακα του Παραρτήματος 3.
 - Τα επιλέξιμα είδη εργαστηριακών αναλύσεων ανά είδος συμβουλής ορίζονται στην τρίτη στήλη του πίνακα του Παραρτήματος 3.
8. Η χρήση επιλογής μοναδιαίου κόστους δεν αναστέλλει σε καμία περίπτωση την ορθή τήρηση της φορολογικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας από τον δικαιούχο.

9. Η στήριξη χορηγείται στον πάροχο, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των άρθρων 17 έως και 21, και οι λεπτομέρειες ορίζονται σε πράξη του Οργανισμού Πληρωμών.
10. Δεν παρέχεται στήριξη για συμβουλή που δεν ολοκληρώνεται σύμφωνα με τη μεθοδολογία του άρθρου 15 και τις ελάχιστες απαιτούμενες ανθρωποώρες απασχόλησης ανά είδος της περ. (β) της παρ. 1 του άρθρου 10. Σε περίπτωση που έχει καταβληθεί μέρος ή το σύνολο της στήριξης για μη ολοκληρωμένη συμβουλή, ακολουθείται η διαδικασία ανάκτησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις, εκτός περιπτώσεων ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/2116.
11. Κάθε ωφελούμενος/η γεωργός μπορεί να λάβει έως τρεις (3) συμβουλές στο πλαίσιο της Δράσης και καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής της, αλλά όχι ταυτόχρονα. Σε περίπτωση που ο/η ωφελούμενος/η δεν εφαρμόσει τη συμβουλή, που του παρέχει εμπειριστατωμένα ο πάροχος, σύμφωνα με το άρθρο 15, χάνει το δικαίωμα να λάβει άλλη συμβουλή έως το τέλος της περιόδου επιλεξιμότητας δαπανών του ΣΣ ΚΑΠ.
12. Συμβουλές που δεν προβλέπονται στο συμφωνητικό της παρ. 4 του άρθρου 15 καθώς και τυχόν καταβαλλόμενη αμοιβή για αυτές δεν αφορούν με κανέναν τρόπο τη Δράση και δεν αξιολογούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες.
13. Ο Φ.Π.Α. δεν είναι επιλέξιμος για στήριξη.
14. Δεν είναι επιλέξιμες για στήριξη δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς μελισσοκόμους, καθώς αυτοί μπορούν να λαμβάνουν τεχνική υποστήριξη μέσω προγραμμάτων που ενισχύονται βάσει του ΣΣ ΚΑΠ. Εξαιρούνται οι μικτές εκμεταλλεύσεις, των οποίων η Τυπική Απόδοση, υπολογιζόμενη σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Παραρτήματος 4, εξαιρουμένου του μελισσοκομικού κλάδου ανέρχεται τουλάχιστον στο ποσό των 8.000 €, και το περιεχόμενο των συμβουλών δεν αφορά σε καμία περίπτωση τη μελισσοκομία. Επίσης, δεν είναι επιλέξιμες για στήριξη δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ωφελούμενους/ες, οι οποίοι/ες λαμβάνουν συναφείς συμβουλευτικές υπηρεσίες στο πλαίσιο προγραμμάτων που ενισχύονται μέσω των Τομεακών Προγραμμάτων του ΣΣ ΚΑΠ. Ο Οργανισμός Πληρωμών ή ο φορέας στον οποίο έχει αναθέσει την αρμοδιότητα της αναγνώρισης και εκκαθάρισης των δαπανών σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες πραγματοποιεί διασταυρωτικούς ελέγχους ώστε να διασφαλιστεί η αποφυγή διπλής χρηματοδότησης.
15. Δεν είναι επιλέξιμες για στήριξη δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από ΓΣ των οποίων οι αμοιβές χρηματοδοτούνται από την Παρέμβαση Π3-77-3.1 «Ανάπτυξη συνεργασιών μέσω Επιχειρησιακών Ομάδων (ΕΟ) της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας» του ΣΣ ΚΑΠ και αφορούν αποκλειστικά στην υλοποίηση εγκεκριμένου επιχειρησιακού σχεδίου που δεν έχει ολοκληρωθεί και από προγράμματα της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης.

Άρθρο 8**Κριτήρια επιλογής δικαιούχων**

1. Για τα κριτήρια επιλογής, που εφαρμόζονται για την αξιολόγηση και βαθμολόγηση των αιτήσεων στήριξης, ισχύουν οι εξής αρχές κριτηρίων:
 - α) Η πρόβλεψη συμπερίληψης στην ομάδα στόχου των εξής προτεραιοτήτων:
 - αα) Νέοι/ες γεωργοί, σύμφωνα με την περ. 15 του άρθρου 3.
 - αβ) Δικαιούχοι των Παρεμβάσεων του Δεύτερου Πυλώνα του ΣΣ ΚΑΠ.
 - αγ) Μέλη Ομάδων/Οργανώσεων Παραγωγών.
 - αδ) Κτηνοτρόφοι.
 - β) Η συναφής εμπειρία και εξειδίκευση του προσωπικού ΓΣ του εν δυνάμει παρόχου.
 - γ) Η πρόσφατη ή εν ενεργεία συμμετοχή του εν δυνάμει παρόχου ή/και των ΓΣ του σε Επιχειρησιακές Ομάδες του Μέτρου 16 του ΠΑΑ 2014-2022 ή της Παρέμβασης Π3-77.3.1 του ΣΣ ΚΑΠ, σε έργα Horizon 2020 για τη γεωργία ή άλλα ερευνητικά ή καινοτόμα προγράμματα δημόσιας ή ιδιωτικής χρηματοδότησης για τη γεωργία.
2. Τα κριτήρια επιλογής εξειδικεύονται και αναλύονται στην πρόσκληση, έπειτα από την έγκριση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΣΣ ΚΑΠ.

Άρθρο 9**Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος**

1. Έπειτα από σχετική εισήγηση της Μονάδας ΕΚΓΣ της ΕΥΕ ΠΑΑ και τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, ο/η Γενικός/ή Γραμματέας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών αποφασίζει την έκδοση δημόσιας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, για την υποβολή αιτήσεων στήριξης για τη Δράση 1 της Παρέμβασης Π3-78.2 σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.1 «Έκδοση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος» του Παραρτήματος ΙΙΙ της υπ' αριθ. 1040/28.3.2023 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) παρεμβάσεων ΣΣ ΚΑΠ 2023- 2027» (Β' 2179), όπως κάθε φορά ισχύει (εφεξής ΣΔΕ).
2. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος μπορεί να εξειδικεύεται και να αφορά σε συγκεκριμένα είδη συμβουλών ή Περιφέρειες, δεσμεύοντας αντίστοιχα τα απαιτούμενα ποσά δημόσιας δαπάνης, λαμβάνοντας υπόψη τα προβλεπόμενα στο ΣΣ ΚΑΠ και τους χρηματοδοτικούς πίνακες αυτού, όπως ισχύουν κάθε φορά, και τις ανάγκες και αναπτυξιακές προτεραιότητες κάθε περιοχής.
3. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος αναρτάται στο Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ (<http://diavgeia.gov.gr>), στους ιστοχώρους www.agrotikianaptixi.gr, www.minagric.gr και www.elgo.gr.

Άρθρο 10**Υποβολή αιτήσεων στήριξης**

1. Οι υποψήφιοι φορείς μπορούν, μετά τη δημοσιοποίηση της σχετικής πρόσκλησης και κατά το χρονικό διάστημα που ορίζεται σε αυτή, να υποβάλουν προς τον ΕΦ, αιτήσεις στήριξης σύμφωνα με υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στην εν λόγω πρόσκληση. Οι αιτήσεις στήριξης περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα ακόλουθα:
 - α) Στοιχεία του υποψήφιου όπως επωνυμία, νομική ή άλλη μορφή φορέα, δραστηριότητες, δυναμικό ΓΣ του φορέα, θεματικά πεδία πιστοποίησης, σχέσεις εργασίας και εμπειρία των ΓΣ, εγκαταστάσεις κ.ά. Οι υποψήφιοι φορείς υποχρεούνται να αναφέρουν στην αίτηση τα ονοματεπώνυμα, τους αριθμούς Μητρώου και τα επαγγελματικά προσόντα των ΓΣ που θα παρέχουν τις συμβουλευτικές υπηρεσίες.
 - β) Υπολογισμό του μέγιστου ετήσιου αριθμού συμβουλών που μπορεί να κατανεμηθεί στον υποψήφιο φορέα (σ_i), με την εφαρμογή του τύπου:

$$\sigma_i = [(\gamma_{\sigma\pi i} \times 1720) + (\gamma_{\sigma\mu i} \times \iota\pi\alpha i \times 1720)] / \omega_i$$

όπου $\gamma_{\sigma\pi i}$ ο αριθμός ΓΣ πλήρους απασχόλησης, $\gamma_{\sigma\mu i}$ ο αριθμός ΓΣ μερικής απασχόλησης, $\iota\pi\alpha i$ το (ή τα) Ι Π Α των ΓΣ μερικής απασχόλησης και ω_i ο μέσος όρος απαιτούμενων ανθρωποωρών ανά συμβουλή της Περιφέρειας, ενώ 1.720 είναι ο ετήσιος αριθμός παραγωγικών ωρών ενός/μίας ΓΣ πλήρους απασχόλησης.

Με βάση τον μέγιστο ετήσιο αριθμό συμβουλών και τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης, εκφρασμένης σε έτη, διαμορφώνεται ο μέγιστος συνολικός αριθμός συμβουλών.

Για τον υπολογισμό του ω_i της Περιφέρειας, ο ΕΦ λαμβάνει υπόψη του τον προϋπολογισμό της Περιφέρειας στην πρόσκληση, συνολικά και ανά είδος συμβουλής, και τον ελάχιστο χρόνο απασχόλησης που απαιτείται ανά είδος συμβουλής, σύμφωνα με τη μελέτη της παρ. 5 του άρθρου 7:

Αριθμός Είδους Συμβουλής	Σύντομη περιγραφή Είδους Συμβουλής	Ανθρωποώρες απασχόλησης
Σ.1.3_α	ΣΟΔ (Ομάδες έως και των 50 ατόμων)	14
Σ.1.3_β	ΣΟΔ (Ομάδες άνω των 50 ατόμων)	10
Σ.2.1.	Ορθολογική χρήση νερού / Σύνταξη σχεδίου διαχείρισης	20
Σ.2.2.	Ορθή διαχείριση υδάτων / Ορθολογική χρήση λιπασμάτων / Μείωση ρύπανσης υδάτων	14
Σ.2.3.	Ορθολογική διαχείριση ζωικών αποβλήτων / Μείωση ρύπανσης υδάτων	14
Σ.3.1.	ΟΦΠ	20
Σ.4.1.	Μετριασμός κλιματικής αλλαγής ή προσαρμογή σε αυτή	18

Σ.4.2.	Χρήση υποπροϊόντων, αποβλήτων κ.λπ. για τη βιοοικονομία	18
Σ.4.3.	Μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου/αμμωνίας	18
Σ.5.1.	Βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων	14
Σ.5.2.	Υποστήριξη Παρεμβάσεων ENVCLIM(70)	14
Σ.6.1.	Εφαρμογή καινοτομίας και ήπιες δεξιότητες	20
Σ.6.2.	Ψηφιακές τεχνολογίες	12
Σ.6.3_ε	Νέοι γεωργοί (Εξειδικευμένη υπηρεσία)	22
Σ.6.3_β	Νέοι γεωργοί (Βασική υπηρεσία)	18
Σ.7.1_φ & Σ.7.1_ζ	Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων (Φυτική ή ζωική εκμετάλλευση)	18
Σ.8.1.	Κοινωνική Αιρεσιμότητα	6
Σ.9.1.	Διαχειριστικά / επιχειρηματικά σχέδια και χρηματοδοτικά μέσα	8
Σ.10.1.	Ευζωία των ζώων και μικροβιακή αντοχή	20
Σ.11.1_φ & Σ.11.1_ζ	Αιρεσιμότητα (Φυτική ή ζωική εκμετάλλευση)	18
Σ.12.1_φε & Σ.12.1_ζε	Οικολογικά Προγράμματα (Φυτική ή ζωική εκμετάλλευση / Εξειδικευμένη υπηρεσία)	20
Σ.12.1_φβ & Σ.12.1_ζβ	Οικολογικά Προγράμματα (Φυτική ή ζωική εκμετάλλευση / Βασική υπηρεσία)	6

γ) Ειδικές πληροφορίες για την εφαρμογή που αποτελούν την πρόταση υλοποίησης της παροχής των συμβουλευτικών υπηρεσιών κάθε υποψήφιου φορέα. Ενδεικτικά, η πρόταση περιλαμβάνει:

γα) Περιοχές δραστηριοποίησης.

γβ) Εκτίμηση του αριθμού ωφελούμενων της ομάδας-στόχου και πρόβλεψη των ειδών συμβουλών που θα τους παρασχεθούν.

Για την ακριβέστερη κατάρτιση της πρότασης υλοποίησης ο ΕΦ μπορεί να εκδίδει σχετικές εγκυκλίους, παρέχοντας οδηγίες προς τους υποψήφιους φορείς.

δ) Υπολογισμό του συνολικού ύψους στήριξης, λαμβάνοντας υπόψη το μέγιστο ετήσιο αριθμό συμβουλών, τα ποσά στήριξης ανά είδος του άρθρου 7 και λοιπά στοιχεία της πρότασης υλοποίησης.

ε) Στοιχεία για τον υπολογισμό των δεικτών αποτελεσμάτων.

2. Η υποβολή των αιτήσεων στήριξης και των απαραίτητων δικαιολογητικών πραγματοποιείται ηλεκτρονικά μέσω κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος που θα αναπτυχθεί για την υποστήριξη της Δράσης και σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.2 «Υποβολή αιτήσεων στήριξης» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει κάθε φορά. Κάθε αίτηση λαμβάνει μοναδικό κωδικό.

3. Η ορθή καταχώριση και υποβολή της αίτησης στήριξης στη διαδικτυακή εφαρμογή, η πληρότητα του περιεχομένου και των δικαιολογητικών της και η εμπρόθεσμη οριστικοποίηση της ανήκει στην αποκλειστική ευθύνη του αιτούντα. Η αίτηση στήριξης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν.

4. Ο ΕΦ τηρεί τις αιτήσεις στήριξης και τα δικαιολογητικά των υποψήφιων σε ψηφιακή μορφή, όταν αυτά υποβάλλονται μόνο ηλεκτρονικά. Τα πρωτότυπα αυτών θα πρέπει να τηρούνται από τους

δικαιούχους και να είναι διαθέσιμα σε τυχόν επιτόπιο έλεγχο για την επαλήθευση των στοιχείων τους.

Άρθρο 11

Διοικητικός έλεγχος αιτήσεων στήριξης

1. Σκοπός της διαδικασίας είναι η διασφάλιση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των δυνητικών δικαιούχων κατά το διοικητικό έλεγχο (αξιολόγηση) των αιτήσεων στήριξης, για την επιλογή αυτών που θα λάβουν στήριξη.
2. Ο διοικητικός έλεγχος των υποβληθεισών αιτήσεων στήριξης πραγματοποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.3 «Διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων στήριξης» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει κάθε φορά.
3. Ο διοικητικός έλεγχος διενεργείται από αξιολογητές/αξιολογήτριες (εφεξής οι αξιολογητές ή ο αξιολογητής) των Ειδικών Υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών. Κάθε αίτηση στήριξης θα ελέγχεται διοικητικά από έναν/μία αξιολογητή/αξιολογήτρια.
4. Ο διοικητικός έλεγχος μπορεί να διενεργείται και από εξωτερικό αξιολογητή ιδιώτη, ο οποίος επιλέγεται ύστερα από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
5. Στις περιπτώσεις που ο διοικητικός έλεγχος διενεργείται από, τα παραδοτέα εξετάζονται από υπαλλήλους του ΕΦ ως προς την τήρηση της διαδικασίας αξιολόγησης, οι οποίοι συμπληρώνουν λίστα ελέγχου (check list) για κάθε παραδοτέο που εξετάζουν. Επιπλέον, διενεργούν δειγματοληπτικό έλεγχο και επί της αξιολόγησης φακέλων σε ποσοστό τουλάχιστον 5% επί των παραδοτέων του ιδιώτη αξιολογητή. Εάν διαπιστωθούν σφάλματα αξιολόγησης κατά τον δειγματοληπτικό έλεγχο, ο ΕΦ μπορεί να επεκτείνει τον έλεγχο ανάλογα με τη βαρύτητα των σφαλμάτων.
6. Οι αξιολογητές που συμμετέχουν στο διοικητικό έλεγχο αξιολόγησης υποβάλλουν στον ΕΦ υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α' 75) με την οποία δηλώνουν ότι στο πλαίσιο των καθηκόντων τους που σχετίζονται με τον διοικητικό έλεγχο αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης, δεν συμμετέχουν σε ελέγχους πράξεων που αφορούν σε δυνητικούς δικαιούχους με τους οποίους βρίσκονται ή διατηρούν σχέση που μπορεί να χαρακτηριστεί ως σύγκρουση συμφερόντων, δηλαδή σχέση από την οποία να έχουν προσωπικό, οικονομικό κυρίως, συμφέρον εξαρτώμενο από τους δυνητικούς δικαιούχους αυτούς, το οποίο δύναται να επηρεάσει την αμερόληπτη εκτέλεση των καθηκόντων τους με αθέμιτο τρόπο. Επιπλέον, εξασφαλίζεται ότι για τα άτομα που συμμετέχουν στην αξιολόγηση των αιτήσεων στήριξης τηρείται η εμπιστευτικότητα και ότι δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων, μέσω υποβολής υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α' 75).

7. Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου, οι αξιολογητές μπορούν να ζητήσουν συμπληρωματικά δικαιολογητικά και διευκρινίσεις, τα οποία υποβάλλονται στον ΕΦ εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του σχετικού μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Συμπληρωματικά στοιχεία είναι αυτά τα οποία, ενώ προβλέπονταν στην πρόσκληση, δεν υποβλήθηκαν λόγω παράλειψης του δυννητικού δικαιούχου και εκδόθηκαν πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης. Οι διευκρινίσεις είναι στοιχεία που ζητούνται με σκοπό την αποσαφήνιση των υποβληθέντων στοιχείων και την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της αίτησης στήριξης.
8. Για τη διεξαγωγή του ελέγχου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν στοιχεία από τα Μητρώα ΓΣ και ΦΠΓΣ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, από το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (εφεξής ΟΣΔΕ), το ΟΠΣΚΑΠ, το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) και άλλες υπηρεσιακές ή δημόσιες βάσεις δεδομένων.
9. Με βάση τα αποτελέσματα εκδίδεται πίνακας αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου στον οποίο παρουσιάζονται:
 - α) Οι αιτήσεις που επιλέγονται προς στήριξη, καταταγμένες σε φθίνουσα βαθμολογική σειρά, των οποίων ο προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης δεν υπερβαίνει αθροιστικά τον αντίστοιχο της πρόσκλησης και των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη τυχόν ελάχιστου ορίου που έχει τεθεί στην πρόσκληση.
 - β) Οι αιτήσεις που δεν επιλέγονται προς στήριξη και οι λόγοι απόρριψής τους.
 - γ) Το οικονομικό αντικείμενο των αιτήσεων, όπως διαμορφώθηκε από το διοικητικό έλεγχο.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας, κριτήριο προτεραιότητας είναι η υψηλότερη βαθμολογία σε συγκεκριμένα κριτήρια επιλογής, που θα καθοριστούν στην πρόσκληση. Οι αιτήσεις που επιλέγονται προς στήριξη, σύμφωνα με την περ. (α), εντάσσονται στο ΣΣ ΚΑΠ, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 12.
10. Ο πίνακας αποτελεσμάτων συνοδεύεται από σαφείς πληροφορίες για την πρόσβαση των αιτούντων στο αναλυτικό αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου, όπως αυτό απεικονίζεται στο πληροφοριακό σύστημα που θα αναπτυχθεί για την υποστήριξη της Δράσης, για τη δυνατότητα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής κατά την έννοια του άρθρου 25 του ν. 2690/1999 (Α' 45), τον τρόπο, τον τόπο και τις προθεσμίες υποβολής της εν λόγω προσφυγής. Ο πίνακας δημοσιοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο για την ενημέρωση των αιτούντων.
11. Η προσφυγή υποβάλλεται ηλεκτρονικά εντός αποκλειστικής προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών από τη δημοσίευση του πίνακα αποτελεσμάτων και εξετάζεται από μία ή περισσότερες Τριμελείς Επιτροπές εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφυγών. Με βάση το αποτέλεσμα της εξέτασης, επικαιροποιείται ο πίνακας αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου, ο οποίος αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» , στην

ιστοσελίδα του ΣΣ ΚΑΠ και κοινοποιείται αμελλητί στους προσφεύγοντες. Με τη δημοσιοποίηση του πίνακα, η απόφαση επί της ενδικοφανούς προσφυγής καθίσταται οριστική.

12. Μέλη της Τριμελούς Επιτροπής Προσφυγών μπορούν να είναι υπάλληλοι της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, της ΕΥΕ Άμεσων Ενισχύσεων και Τομεακών Παρεμβάσεων, της ΕΥΕ ΠΑΑ και γενικότερα υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ και του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ. Η Επιτροπή εξετάζει το σύνολο των προσφυγών και συντάσσει αιτιολογημένο πόρισμα – πρακτικό προς τον ΕΦ, το οποίο κοινοποιείται στους ενδιαφερόμενους. Για τη διευκόλυνση του έργου της, παρέχεται στα μέλη της Επιτροπής πρόσβαση σε κάθε έγγραφο σχετικό με την υπό προσφυγή αίτηση στήριξης, καθώς και η δυνατότητα να ζητήσει τη συνδρομή οποιουδήποτε υπαλλήλου του ΕΦ για την παροχή διευκρινίσεων επί του θεσμικού πλαισίου και της διαδικασίας αξιολόγησης. Σε κάθε περίπτωση εξασφαλίζεται ότι υπάλληλοι που έχουν λειτουργήσει ως αξιολογητές αίτησης στήριξης, δεν συμμετέχουν στη διαδικασία εξέτασης προσφυγής που αφορά τη συγκεκριμένη αίτηση στήριξης.
13. Ο ΕΦ μπορεί να προβαίνει σε υπερδέσμευση του ποσού της πρόσκλησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διαδικασία Ι.1.3 «Διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων στήριξης» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει κάθε φορά.
14. Είναι δυνατή η μεταφορά πιστώσεων μεταξύ Περιφερειών εάν σε μία περίπτωση παρουσιάζεται πλεόνασμα πιστώσεων ενώ σε άλλη έλλειμμα, με τροποποίηση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Άρθρο 12

Ένταξη πράξεων

1. Για τις αιτήσεις που επιλέχθηκαν προς στήριξη εκδίδεται Απόφαση Ένταξης Πράξεων, σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.4 «Ένταξη πράξεων» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει κάθε φορά.
2. Κάθε Απόφαση Ένταξης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο τον κωδικό ΟΠΣΚΑΠ και τα βασικά στοιχεία των αντίστοιχων πράξεων (αριθμό συμβουλών, προϋπολογισμό πράξης κ.λπ.) τις υποχρεώσεις/δεσμεύσεις των δικαιούχων, τη διαδικασία χορήγησης της ενίσχυσης, ελέγχους και κυρώσεις. Αναφορικά με το αναλυτικό φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της κάθε πράξης ή τις αναλυτικές δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται από το δικαιούχο κάθε πράξης, η Απόφαση Ένταξης παραπέμπει στην αίτηση στήριξης, όπως αυτή έχει υποβληθεί από τον δικαιούχο σε κατάλληλο πληροφοριακό σύστημα που θα αναπτυχθεί για την υποστήριξη της Δράσης και η οποία έχει διαμορφωθεί κατά τον διοικητικό έλεγχό της.
3. Η Απόφαση Ένταξης αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και στον ιστοχώρο του ΣΣ ΚΑΠ. Επιπλέον δημοσιοποιείται με ευθύνη του ΕΦ, με κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο και κοινοποιείται ατομικά (μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου) στον δικαιούχο.

4. Τα στοιχεία της Απόφασης Ένταξης (αριθ., ημερομηνία πρωτοκόλλου, ΑΔΑ κ.λπ.) καταχωρίζονται στο ΟΠΣΚΑΠ, με ευθύνη του ΕΦ, και για κάθε αίτηση παράγεται από το ΟΠΣΚΑΠ σχετικό Τεχνικό Δελτίο Πράξης.

Άρθρο 13

Τροποποίηση πράξης

1. Η διαπίστωση της ανάγκης τροποποίησης της πράξης μπορεί να προκύψει:
 - α) Με την υποβολή αιτήματος τροποποίησης στοιχείων της πράξης από το δικαιούχο. Στο αίτημα θα πρέπει να αναφέρονται τα σημεία τροποποίησης και να τεκμηριώνονται επαρκώς οι λόγοι τροποποίησης στοιχείων της πράξης. Στο αίτημα επισυνάπτονται όλα τα δικαιολογητικά που το τεκμηριώνουν. Αντίστοιχο αίτημα υποβάλλεται και για τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας, σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/2116. Το αίτημα τροποποίησης πρέπει να προηγείται του αιτήματος πληρωμής που αφορά δαπάνες που επηρεάζονται από την αιτούμενη τροποποίηση.
 - β) Κατά τη διαδικασία παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης της πράξης από τον ΕΦ, αυτοδίκαια, στην περίπτωση που διαπιστώνονται αλλαγές στα στοιχεία της πράξης, όπως αυτά αποτυπώνονται στην Απόφαση Ένταξης, στο Τεχνικό Δελτίο Πράξης στο ΟΠΣΚΑΠ και στο κατάλληλο πληροφοριακό σύστημα υποστήριξης της Δράσης, ή αποκλίσεις κατά την υλοποίηση της πράξης (λόγω διαχειριστικών προβλημάτων, εμπλοκών στην εκτέλεση της πράξης κ.ά.).
 - γ) Κατά τη διαδικασία ελέγχου της πράξης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται αλλαγές στα στοιχεία της πράξης σε σχέση με αυτά που αποτυπώνονται στην Απόφαση Ένταξης.
2. Οι τροποποιήσεις χαρακτηρίζονται ως ουσιώδεις ή μη ουσιώδεις και μπορούν να αφορούν:
 - α) Τροποποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης, η οποία χαρακτηρίζεται ως ουσιώδης. Η μεταβολή του φυσικού αντικειμένου (αριθμού, είδους και κατηγορίας κόστους συμβουλών) δεν μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση του αρχικά εγκεκριμένου προϋπολογισμού και του αριθμού συμβουλών της πράξης.
 - β) Μεταβολή στοιχείων (νομικής μορφής, επωνυμίας, νόμιμου εκπροσώπου, έδρας, εγκαταστάσεων κ.ά.), δυναμικού του δικαιούχου (αντικατάσταση, προσθήκη ή αφαίρεση ΓΣ) ή λοιπών στοιχείων της πράξης, που χαρακτηρίζεται ως ουσιώδης εφόσον δυνητικά επηρεάζει την επιλεξιμότητα της πράξης. Σε μεταβολές που αφορούν στοιχεία Μητρώων ΓΣ και ΦΠΓΣ, θα πρέπει να έχει προηγηθεί χρονικά η ενημέρωση του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, σύμφωνα με τη διαδικασία της περ. 3 του άρθρου 10 της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης, ώστε να διαπιστώνεται εάν επηρεάζονται οι προϋποθέσεις πιστοποίησής του και, στη συνέχεια, υποβάλλεται αίτημα τροποποίησης εντός χρονικού διαστήματος δύο (2) μηνών από την έγκριση τροποποίησης των στοιχείων Μητρώου από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.

- γ) Παράταση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης της πράξης, η οποία χαρακτηρίζεται ως ουσιώδης.
- δ) Διόρθωση προφανών σφαλμάτων, η οποία χαρακτηρίζεται ως μη ουσιώδης.
- 3. Τα αιτήματα τροποποίησης και τα δικαιολογητικά τεκμηρίωσής τους υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος που θα αναπτυχθεί για την υποστήριξη της Δράσης, λαμβάνοντας ημερομηνία και ώρα οριστικοποίησης της υποβολής.
- 4. Αφού ο δικαιούχος υποβάλει αίτημα τροποποίησης ή ο ΕΦ διαπιστώσει την ανάγκη τροποποίησης στοιχείων της πράξης, στη συνέχεια εξετάζει τις διαφοροποιήσεις ιδίως ως προς:
 - α) Την επίπτωσή τους στα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής.
 - β) Τη μεταβολή του φυσικού αντικείμενου και την αντίστοιχη μεταβολή του οικονομικού αντικείμενου.
 - γ) Τη σκοπιμότητα της τροποποίησης.

Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις ένταξης της πράξης και να μην αλλοιώνεται το αποτέλεσμα της αξιολόγησής της, μειούμενο κάτω από το ελάχιστο όριο βαθμολογίας ή σε βαθμό που να καθιστά την πράξη μη επιλέξιμη.
- 5. Κατά την αξιολόγηση των αιτημάτων τροποποίησης, ο ΕΦ μπορεί να ζητήσει την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινίσεων, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας. Συμπληρωματικά στοιχεία είναι αυτά τα οποία, ενώ προβλέπονταν στην πρόσκληση, δεν υποβλήθηκαν με το αίτημα τροποποίησης, εφόσον οι προϋποθέσεις έκδοσής τους συνέτρεχαν κατά το χρόνο υποβολής του αιτήματος. Οι διευκρινίσεις είναι στοιχεία που ζητούνται με σκοπό την αποσαφήνιση των υποβληθέντων στοιχείων και την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της αιτήματος τροποποίησης.
- 6. Με βάση το αποτέλεσμα της εξέτασης, ο ΕΦ προβαίνει σε τροποποίηση της Απόφασης Ένταξης, εφόσον επηρεάζονται βασικά στοιχεία αυτής, όπως:
 - α) Αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου.
 - β) Παρατάσεις της προθεσμίας ολοκλήρωσης πέραν αυτής που ορίζεται στην Απόφαση Ένταξης και στο Τεχνικό Δελτίο Πράξης στο ΟΠΣΚΑΠ.
 - γ) Μεταβολές στον προϋπολογισμό και ιδίως μείωση του συνολικού προϋπολογισμού της πράξης ή των πράξεων που περιλαμβάνονται στην ίδια Απόφαση Ένταξης σε ποσοστό άνω του 20%.
- 7. Μετά την εξέταση του αιτήματος τροποποίησης ο ΕΦ ενημερώνει εγγράφως τον δικαιούχο.
- 8. Η αξιολόγηση των αιτημάτων για ουσιώδεις τροποποιήσεις και τα αποτελέσματά της καταχωρίζονται στο ΟΠΣΚΑΠ από τον ΕΦ. Εφόσον τροποποιηθεί η Απόφαση Ένταξης, τα στοιχεία της καταχωρίζονται στο ΟΠΣΚΑΠ από τον ΕΦ.
- 9. Ο συνολικός αριθμός των ουσιωδών αιτημάτων τροποποίησης από τον δικαιούχο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τέσσερα (4), τα οποία μπορούν να υποβάλλονται έως τριάντα (30) ημερολογιακές

ημέρες πριν την ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού αντικειμένου κάθε πράξης. Τα αιτήματα για μη ουσιώδεις τροποποιήσεις μπορούν να υποβάλλονται σε όλη την διάρκεια υλοποίησης της πράξης χωρίς αριθμητικό περιορισμό.

10. Κατά τα λοιπά ισχύει η διαδικασία Ι.1.6 «Τροποποίηση πράξεων» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει κάθε φορά. Διευκρινίσεις για τη διαδικασία τροποποίησης των πράξεων, τον προσδιορισμό των τροποποιήσεων ως ουσιώδεις ή μη ουσιώδεις και λοιπές πληροφορίες μπορούν να καθορίζονται σε σχετική εγκύκλιο του ΕΦ.

Άρθρο 14

Ανάκληση ένταξης πράξης

1. Είναι δυνατή η ανάκληση της ένταξης μιας πράξης από το ΣΣ ΚΑΠ λόγω τεκμηριωμένων αδυναμιών εκτέλεσής της ή μη τήρησης των όρων της σχετικής Απόφασης Ένταξης Πράξης καθώς και η διασφάλιση του δικαιώματος των δικαιούχων να αποσύρουν, ανά πάσα στιγμή, την αίτηση στήριξης που έχουν υποβάλει, χωρίς να παραβιάζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των δικαιούχων.
2. Η διαπίστωση της ανάγκης ανάκλησης της ένταξης πράξης μπορεί να προκύψει:
 - α) Με την υποβολή αιτήματος από το δικαιούχο στο οποίο αναλύονται οι λόγοι αδυναμίας εκτέλεσης της πράξης σύμφωνα με τους όρους ένταξής της.
 - β) Μετά από διαπιστωμένη απάτη, με βάση οριστική απόφαση αρμόδιας δικαστικής αρχής.
 - γ) Κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης της πράξης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται σοβαρές αποκλίσεις/εμπλοκές σε σχέση με την προγραμματισθείσα πρόοδο ή τους όρους ένταξής της. Η διαδικασία μπορεί να ενεργοποιείται σε συνέχεια ελέγχων εθνικών ή ευρωπαϊκών ελεγκτικών οργάνων ή όταν διαπιστώνεται:
 - γα) Η παρέλευση του χρόνου υλοποίησης της πράξης, χωρίς έγκριση σχετικής παράτασης.
 - γβ) Σοβαρή εμπλοκή στην ανάληψη νομικών δεσμεύσεων.
 - γγ) Μη αποδεκτή απόκλιση του φυσικού αντικειμένου.
 - γδ) Αδυναμία στην καθολική πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου και της επιλεξιμότητάς του με βάση τα πρωτότυπα παραστατικά και λοιπά δικαιολογητικά και στοιχεία τεκμηρίωσης.
 - γε) Άλλη παράβαση του εθνικού ή ενωσιακού θεσμικού πλαισίου η οποία διενεργείται από τον δικαιούχο δόλια και δεν επιδέχεται θεραπεία.
 - γστ) Σοβαρές περιπτώσεις μη συμμόρφωσης της παρ. 4 του άρθρου 24.
3. Στις περιπτώσεις που απαιτείται, ο ΕΦ, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 37 του ν. 4914/2022 (Α' 61), θέτει την πράξη σε καθεστώς επιτήρησης με αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στο δικαιούχο της πράξης στην οποία προσδιορίζονται οι αποκλίσεις και καθορίζονται διορθωτικά μέτρα και περίοδος συμμόρφωσης του δικαιούχου.

4. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του δικαιούχου στα διορθωτικά μέτρα που απαιτούνται ή σε κάθε άλλη περίπτωση, ο ΕΦ προβαίνει σε έκδοση σχετικής Απόφασης με την οποία ανακαλείται η ένταξη της εν λόγω πράξης ή με την οποία τροποποιείται η Απόφαση Ένταξης στην οποία περιλαμβάνονταν.
5. Η Απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και στον ιστοχώρο του ΣΣ ΚΑΠ και κοινοποιείται ατομικά (μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου) στο δικαιούχο.
6. Στην περίπτωση που για την συγκεκριμένη πράξη, η οποία ανακαλείται, έχει καταβληθεί πληρωμή, τότε προηγείται η διαδικασία
 - α) οικειοθελούς επιστροφής της από τον δικαιούχο ή
 - β) ανάκτησής της, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για το Σύστημα Δημοσιονομικών Διορθώσεων και ανακτήσεως αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους, εκτός περιπτώσεων ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/2116.
7. Ο ΕΦ καταχωρίζει στο ΟΠΣΚΑΠ τα στοιχεία της Απόφασης Ανάκλησης ή της τροποποίησης της Απόφασης Ένταξης. Επιπλέον, καταχωρίζονται όλα τα δεδομένα που σχετίζονται με την ανάκτηση τυχόν καταβληθείσας ενίσχυσης.

Άρθρο 15

Μεθοδολογία παροχής συμβουλών

1. Κάθε πάροχος είναι ενταγμένος για τα εγκεκριμένα είδη και αριθμό συμβουλών που πρόκειται να παρέχει στις περιοχές δραστηριοποίησής του και στην ομάδα ωφελούμενων-στόχο.
2. Ο ΕΦ δημοσιεύει στην ιστοσελίδα του ΣΣ ΚΑΠ και σε άλλα συναφή μέσα τους παρόχους, την περιοχή δραστηριοποίησής τους, τα είδη συμβουλών που παρέχουν κ.λπ. ώστε να μπορεί κάθε εν δυνάμει ωφελούμενος/η να διαπιστώσει, για συγκεκριμένο πρόβλημα που έχει, πως και από ποιους φορείς μπορεί να λάβει συμβουλευτική υποστήριξη.
3. Ο πάροχος μεριμνά για την ενημέρωση και πληροφόρηση των εν δυνάμει ωφελούμενων, της Περιφέρειας για την οποία εντάχθηκε, που του απευθύνονται για την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης, ανεξάρτητα αν είχαν προβλεφθεί στην ομάδα-στόχο ή όχι, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια επιλογής που σχετίζονται με την ομάδα-στόχο, τους όρους και τους περιορισμούς που τίθενται από την Απόφαση Ένταξης και λοιπές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των ωφελούμενων.
4. Εκκινώντας από τη γνωστοποίηση συγκεκριμένου προβλήματος της εκμετάλλευσής του/της εν δυνάμει ωφελούμενου/ης, για το οποίο συναινεί για υποστήριξη στην επίλυσή του από τον πάροχο, ο τελευταίος καταρτίζει συμφωνητικό με τον/την εν δυνάμει ωφελούμενο/η για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στο πλαίσιο της Δράσης 1 της Παρέμβασης Π3-78.2, το οποίο βεβαιώνεται ψηφιακά από τον/την εν δυνάμει ωφελούμενο/η και τον/την νόμιμο/η εκπρόσωπο του παρόχου μέσω της εφαρμογής «Ψηφιακή Βεβαίωση Ιδιωτικού Συμφωνητικού» του gov.gr και

αναρτάται στο κατάλληλο πληροφοριακό σύστημα που θα αναπτυχθεί για την υποστήριξη της Δράσης σε ψηφιακό αρχείο με το οποίο είναι εφικτή η επαλήθευση της ψηφιακής βεβαίωσης.

5. Στο συμφωνητικό θα πρέπει να αναφέρονται τουλάχιστον τα είδη συμβουλών που είναι δυνατό να παρασχεθούν στο πλαίσιο της Δράσης, το προσωπικό ΓΣ του παρόχου, δήλωση του/της ωφελούμενου/ης εάν ανήκει σε Ομάδα ή Οργάνωση Παραγωγών και ότι δεν συμμετέχει σε άλλο συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα συμβουλευτικής ή τεχνικής υποστήριξης καθώς και ότι αποδέχεται και διευκολύνει τυχόν ελέγχους.
6. Η ημερομηνία ψηφιακής συνυπογραφής του συμφωνητικού είναι το χρονικό σημείο έναρξης επιλεξιμότητας των δαπανών για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στον/στην συγκεκριμένο/η ωφελούμενο/η.
7. Στη συνέχεια, ο πάροχος προβαίνει α) στην καταγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της εκμετάλλευσης του/της ωφελούμενου/ης, β) στη διαπίστωση προβλημάτων της εκμετάλλευσης και των δυνατοτήτων βελτίωσης και γ) προτείνει τα κατάλληλα για την περίπτωση είδη συμβουλών. Αφού συμφωνήσει με τον/την ωφελούμενο/η για το είδος συμβουλής που θα παρασχεθεί κατά προτεραιότητα και της δώσει τον κατάλληλο τίτλο, ο πάροχος διαμορφώνει το 1^ο παραδοτέο προς τον ΕΦ, σύμφωνα με υπόδειγμα που καθορίζεται με εγκύκλιο του ΕΦ. Μετά τη συμπλήρωσή του συνυπογράφεται ψηφιακά μέσω της εφαρμογής «Ψηφιακή βεβαίωση ή συνυπογραφή προτυποποιημένου ιδιωτικού εγγράφου» του gov.gr (ολοκλήρωση παραδοτέου) από τον/την ωφελούμενο/η και τον/τη ΓΣ του παρόχου που ανέλαβε την υπηρεσία. Πριν την ολοκλήρωσή του απαιτείται τουλάχιστον μία επίσκεψη ενός/μιας ή περισσότερων ΓΣ του παρόχου στην εκμετάλλευση, η οποία χρονικά μπορεί να συμπίπτει με την ημερομηνία συνυπογραφής του συμφωνητικού. Εάν η εξατομικευμένη συμβουλευτική υπηρεσία εμπίπτει σε παραπάνω από ένα είδη συμβουλών, με διαφορετικές ανθρωποώρες απασχόλησης, τότε επιλέγεται από τον πάροχο εκείνη με τις περισσότερες ώρες.
8. Στη συνέχεια, ο πάροχος χρησιμοποιώντας τα ευρήματα του 1^{ου} παραδοτέου και πιθανόν επιπλέον μέσα, μετρήσεις και επισκέψεις, καταρτίζει και τεκμηριώνει το περιεχόμενο, τις ενέργειες που θα υποστηρίξουν την παροχή της συμβουλής και τα αναμενόμενα αποτελέσματά της (μετά την εφαρμογή της από τον/την ωφελούμενο/η). Η διαδικασία γίνεται σύμφωνα με υπόδειγμα που καθορίζεται με εγκύκλιο του ΕΦ και αποτελεί το 2^ο παραδοτέο προς αυτόν. Περιλαμβάνει φύλλο ελέγχου (check list) ενεργειών για την εφαρμογή της συμβουλής. Μετά τη συμπλήρωσή του συνυπογράφεται ψηφιακά μέσω της εφαρμογής «Ψηφιακή βεβαίωση ή συνυπογραφή προτυποποιημένου ιδιωτικού εγγράφου» του gov.gr (ολοκλήρωση παραδοτέου) από τον/την ωφελούμενο/η και τον/τη ΓΣ του παρόχου που ανέλαβε την υπηρεσία.
9. Την ολοκλήρωση του 2^{ου} παραδοτέου, ακολουθεί η φάση της εφαρμογής της συμβουλής, κατά τη διάρκεια της οποίας ο πάροχος παρέχει στον/στην ωφελούμενο/η την απαραίτητη υποστήριξη.

Μετά το πέρας της εφαρμογής της συμβουλής και την καταγραφή των αποτελεσμάτων της, ο πάροχος καταρτίζει την τελική έκθεσή του σύμφωνα με υπόδειγμα που καθορίζεται με εγκύκλιο του ΕΦ και αποτελεί το 3^ο παραδοτέο προς αυτόν. Μετά τη συμπλήρωσή του συνυπογράφεται ψηφιακά μέσω της εφαρμογής «Ψηφιακή βεβαίωση ή συνυπογραφή προτυποποιημένου ιδιωτικού εγγράφου» του gov.gr (ολοκλήρωση παραδοτέου) από τον/την ωφελούμενο/η και τον/τη ΓΣ του παρόχου που ανέλαβε την υπηρεσία.

10. Για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στο πλαίσιο της Δράσης 1 της Παρέμβασης Π3-78.2 ισχύουν οι εξής όροι:
 - α) Τα συμφωνητικά και παραδοτέα τηρούνται από τον πάροχο και τον/την ωφελούμενο/η σε ψηφιακή μορφή και αναρτώνται στο κατάλληλο πληροφοριακό σύστημα που υποστηρίζει τη Δράση. Σε περίπτωση μη τήρησής τους, απορρίπτεται κάθε συμβουλή στο σύνολό της.
 - β) Επιτρέπεται η χρήση ψηφιακών μέσων και νέων τεχνολογιών στην παροχή των συμβουλών. Μέρος μιας συμβουλής μπορεί να παρασχεθεί εξ αποστάσεως, με χρήση κατάλληλης εφαρμογής ή τηλεδιάσκεψης. Οι πάροχοι υποχρεούνται στην πραγματοποίηση, για κάθε παρεχόμενη συμβουλή, τουλάχιστον τριών (3) επισκέψεων από τους/τις ΓΣ στην εκμετάλλευση του/της ωφελούμενου/ης, εκτός των ειδών Σ.8.1, Σ.9.1 και Σ.12.1 για τη Βασική υπηρεσία όπου πραγματοποιούνται τουλάχιστον δύο (2) επισκέψεις. Οι εξ αποστάσεως υπηρεσίες και οι επισκέψεις καταγράφονται στα παραδοτέα από τον πάροχο και αποδεικτικά τους τηρούνται σε φυσικό αρχείο στην εγκατάσταση του παρόχου.
 - γ) Κάθε δικαιούχος-πάροχος δεν θα πρέπει να παρέχει και συνεπώς να λαμβάνει στήριξη ανά έτος υλοποίησης για περισσότερες συμβουλές από αυτές που καθορίζονται στην Απόφαση Ένταξης Πράξης και υπολογίστηκαν με τη μέθοδο της περ. (β) της παρ. 1 του άρθρου 10.
 - δ) Κάθε παρεχόμενη συμβουλή ανατίθεται από τον πάροχο σε ΓΣ του δυναμικού του, που διαθέτει την αντίστοιχη πιστοποίηση. Οι ΓΣ καταγράφονται στα παραδοτέα, όπως και οι πραγματικές ώρες εργασίας τους, οι οποίες δεν μπορούν να υπερβαίνουν ετησίως τον αριθμό των 1.720 ανθρωποωρών.
 - ε) Η αλλαγή ΓΣ κατά την παροχή μιας συμβουλής, είναι δεκτή μόνο έως την ολοκλήρωση του 1^{ου} παραδοτέου, εκτός σαφώς αιτιολογημένων περιπτώσεων για τις οποίες ο πάροχος αιτείται και λαμβάνει την έγκριση του ΕΦ (π.χ. αντικατάσταση ΓΣ λόγω αποχώρησής του από τον φορέα).
 - στ) Κάθε ωφελούμενος/η μπορεί να λάβει έως τρεις (3) συμβουλές, διαφορετικού είδους, από έναν (1) ή δύο (2) το πολύ παρόχους καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής της Δράσης, αλλά όχι ταυτόχρονα. Η παροχή συμβουλευτικής υπηρεσίας στο πλαίσιο νέας συμβουλής μπορεί να εκκινήσει όχι πριν τη δεύτερη ημέρα από την ολοκλήρωση προηγούμενης συμβουλής. Κάθε ωφελούμενος/η δικαιούται να ζητήσει και να λάβει νέα συμβουλή από τον ίδιο ή άλλο πάροχο, μόνο εφόσον έχει εφαρμόσει την προηγούμενη συμβουλή. Η μονομερής αποχώρηση του/της ωφελούμενου/ης, πριν την

ολοκλήρωση της εφαρμογής της συμβουλής, θεωρείται μη εφαρμογή της συμβουλής και τυχόν καταβληθείσα στήριξη επιστρέφεται, ως αχρεώστητη κατά το μέρος της συμβουλής που είχε παρασχεθεί. Για να ζητήσει ο/η ωφελούμενος/η συμβουλή από δεύτερο πάροχο, διαφορετικό από αυτόν με τον οποίο έχει συνάψει αρχικά συμφωνητικό, πρέπει να προχωρήσει πρώτα στη λύση του συμφωνητικού και να συνάψει νέο με τον δεύτερο πάροχο, σύμφωνα με τη διαδικασία των παρ. 4 και 5. Μπορεί να λάβει συμβουλές του ίδιου είδους μόνο κατόπιν επαρκούς αιτιολόγησης, που υποβάλλεται από τον πάροχο στον ΕΦ για έγκριση.

- ζ) Από τα στοιχεία της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ) του/της ωφελούμενου/ης πρέπει να τεκμηριώνεται το είδος της προς παροχή συμβουλής σε σχέση με τη μορφή της εκμετάλλευσης και η επιλεξιμότητά της σε σχέση με τον/την ωφελούμενο/-η. Στο πλαίσιο εφαρμογής της Δράσης, τα στοιχεία της ΕΑΕ έτους Χ ισχύουν μέχρι και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της ΕΑΕ έτους Χ+1.
- η) Δεν μπορούν να λάβουν συμβουλές του είδους Σ.1.3 οι γεωργοί που εφαρμόζουν Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης. Οι απαιτούμενες ανθρωποώρες απασχόλησης των συμβουλών του είδους Σ.1.3 διαφοροποιούνται, σύμφωνα με τον πίνακα της περ. β της παρ. 1 του άρθρου 10, εάν
 - i) ο/η ωφελούμενος/-η συμμετέχει σε ομάδα προς πιστοποίηση έως και πενήντα (50) γεωργών ή ii) ο/η ωφελούμενος/-η συμμετέχει σε ομάδα προς πιστοποίηση μεγαλύτερη των πενήντα (50) γεωργών. Για την επιλεξιμότητα της συμβουλής Σ.1.3, δεν είναι απαραίτητη η παροχή συμβουλής στο πλαίσιο της Δράσης 1 σε όλους τους γεωργούς μιας ομάδας.
- θ) Στην παροχή συμβουλών των ειδών Σ.11.1 και Σ.12.1 πρέπει να εξειδικεύονται οι κανονιστικές απαιτήσεις σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά της εκμετάλλευσης.
- ι) Οι ωφελούμενοι/ες που λαμβάνουν συμβουλές του είδους Σ.5.1 δε θα μπορούν να λάβουν συμβουλές των ειδών Σ.1.3 (ΣΟΔ/Agro), Σ.2.2 (ορθολογική χρήση λιπασμάτων), Σ.3.1 (ΟΦΠ), Σ.11.1 (Αιρεσιμότητα) και Σ.12.1 (Οικολογικά Προγράμματα), αφού η βιολογική παραγωγή προϋποθέτει την τήρηση αυστηρότερων περιβαλλοντικών όρων σε αυτά τα πεδία. Περιορισμοί υφίστανται κατά περίπτωση και για τις συμβουλές του είδους Σ.5.2, εξαρτώμενοι από τη γραμμή βάσης κάθε δράσης των γεωργοπεριβαλλοντικών Παρεμβάσεων και Δράσεων.
- ια) Οι συμβουλές του είδους Σ.3.1 (ΟΦΠ) δεν συμπεριλαμβάνουν τη χορήγηση συνταγής χρήσης γεωργικών φαρμάκων και δεν πρέπει να συγχέονται με αυτήν τη διαδικασία, ανεξάρτητα του αν ο/η ΓΣ είναι εγγεγραμμένος/η ή όχι στο Μητρώο Συνταγογράφων του ΥΠΑΑΤ. Οδηγούν στη σύνταξη σχεδίου φυτοπροστασίας που εξειδικεύεται άνω της «γραμμής βάσης» των Γενικών Αρχών και των υποχρεωτικών καλλιεργητικών πρακτικών, προς τις ειδικές κατευθυντήριες γραμμές και εθελοντικές καλλιεργητικές πρακτικές.
- ιβ) Οι συμβουλές του είδους Σ.6.1 μπορούν να περιλαμβάνουν i) ενέργειες συμβουλευτικής ήπιων δεξιοτήτων (διαμεσολάβησης, δικτύωσης, ενίσχυσης ικανοτήτων κ.λπ.) ή/και υποστήριξης

υλοποίησης καινοτομίας ή ii) εφαρμογή καινοτόμων αποτελεσμάτων των Επιχειρησιακών Ομάδων του Μ16 του ΠΑΑ 2014-2022.

- ιγ) Συμβουλές του είδους Σ.6.3 (Νέοι γεωργοί) παρέχονται μόνο σε νέους/ες γεωργούς, σύμφωνα με την περ. 15 του άρθρου 3. Η εξειδικευμένη υπηρεσία του είδους Σ.6.3 αφορά αποκλειστικά συμβουλευτική υποστήριξη δικαιούχων της Παρέμβασης Π3-75.1 με επιχειρηματικό σχέδιο που περιλαμβάνει υλοποίηση παρεμβάσεων οικονομικού, τεχνολογικού ή οργανωτικού εκσυγχρονισμού για την προώθηση της ανταγωνιστικής, πράσινης ή ψηφιακής γεωργίας (π.χ. συμμετοχή σε κατάρτιση, συμβουλευτικές υπηρεσίες, ενέργειες πιστοποίησης, συμμετοχή σε συλλογικές ενέργειες προώθησης ή συλλογικές επενδύσεις).
 - ιδ) Συμβουλές του είδους Σ.10.1 παρέχονται αποκλειστικά από ΓΣ Κτηνιάτρους.
 - ιε) Οι συμβουλές του είδους Σ.12.1 μπορούν να περιλαμβάνουν i) τις ενέργειες υποστήριξης του/της ωφελούμενου/-ης για την επιλογή-προετοιμασία του κατάλληλου Οικολογικού Προγράμματος και την εφαρμογή του (εξειδικευμένη υπηρεσία) ή ii) μόνο τις ενέργειες υποστήριξης για την επιλογή του (βασική υπηρεσία).
 - ιστ) Κάθε συμβουλευτική υπηρεσία πρέπει να ολοκληρώνεται εντός ενός έτους από την ολοκλήρωση του 1^{ου} παραδοτέου αυτής. Ως ολοκλήρωση της συμβουλευτικής υπηρεσίας νοείται η ψηφιακή συνυπογραφή του 3^{ου} παραδοτέου, σύμφωνα με την παρ. 9.
 - ιζ) Τα έγγραφα των επιλεγμένων ενεργειών εφαρμογής της συμβουλής του 2^{ου} παραδοτέου, τεκμηριώνουν μαζί με τα παραδοτέα την εξατομίκευσή της. Τηρούνται από τον πάροχο, και είναι ανά πάσα στιγμή διαθέσιμα προς επαλήθευση ή έλεγχο από τις αρμόδιες ελεγκτικές υπηρεσίες, εφόσον ζητηθούν.
11. Στην πρόσκληση ή/και σε σχετικές πράξεις/εγκυκλίου μπορούν να παρέχονται περισσότερες λεπτομέρειες της μεθοδολογίας παροχής των συμβουλών.

Άρθρο 16

Δεσμεύσεις και υποχρεώσεις δικαιούχων

- 1. Οι πάροχοι υποχρεούνται:
 - α) Να τηρούν τις υποχρεώσεις του άρθρου 10 της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης, τόσο οι ίδιοι όσο και οι ΓΣ τους.
 - β) Να δέχονται και να διευκολύνουν τους ελέγχους που πραγματοποιούν αρμόδια ενωσιακά και εθνικά όργανα.
 - γ) Να παρέχουν κάθε σχετική πληροφορία προκειμένου να διευκολύνουν τις υπηρεσίες που παρακολουθούν την πορεία υλοποίησης των πράξεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι απαραίτητες για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της Δράσης σύμφωνα με το άρθρο 25.

- δ) Να δημοσιοποιούν με κατάλληλα μέσα και να παρέχουν την απαραίτητη πληροφόρηση σχετικά με την ένταξή τους στη Δράση, π.χ. επωνυμία φορέα, στοιχεία επικοινωνίας, παρεχόμενες συμβουλευτικές υπηρεσίες και με τους όρους παροχής της υπηρεσίας, ώστε να ενημερώνονται οι δυνητικοί/ές ωφελούμενοι/ες σε όλη τη διάρκεια της υλοποίησης. Σε αυτό το πλαίσιο, οφείλουν να διατηρούν ενημερωμένη την ιστοσελίδα τους.
- ε) Στην τήρηση των κριτηρίων επιλεξιμότητας και αξιολόγησης καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης και μέχρι την ολοκλήρωσή της.
- στ) Στην τήρηση των όρων του συμφωνητικού της παρ. 4 του άρθρου 15 με τον/την ωφελούμενο/η.
- ζ) Στην τήρηση της μεθοδολογίας παροχής των συμβουλευτικών υπηρεσιών σύμφωνα με το άρθρο 15.
- η) Στη σύνταξη και υποβολή των τριών (3) παραδοτέων και των συνοδευτικών εγγράφων τους, όπως ορίζονται στο άρθρο 15, για κάθε είδος συμβουλής. Με τα παραδοτέα ελέγχεται η παροχή των συμβουλών μέσω κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος που θα αναπτυχθεί για την υποστήριξη της Δράσης και κατά τους επιτόπιους ή άλλους ελέγχους. Συνοπτικά:
- ηα) Το 1^ο παραδοτέο περιλαμβάνει την καταγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της εκμετάλλευσης, τον προσδιορισμό του προβλήματος ή των προβλημάτων που καλείται να επιλύσει η εφαρμογή της συμβουλής και το είδος συμβουλής που πρόκειται να παρασχεθεί.
- ηβ) Το 2^ο παραδοτέο περιλαμβάνει τον τίτλο και το αναλυτικό περιεχόμενο της συμβουλής, το φύλλο ελέγχου (check list) ενεργειών για την εφαρμογή της συμβουλής, που αποτελεί μορφή συμβουλευτικού πρωτοκόλλου μεταξύ παρόχου και ωφελούμενου/ης και τα αναμενόμενα αποτελέσματα από την εφαρμογή της.
- ηγ) Το 3^ο παραδοτέο είναι η τελική έκθεση του παρόχου για τη δεδομένη συμβουλή και περιλαμβάνει τα αποτελέσματα της εφαρμογής της συμβουλής καθώς και πληροφορίες που σχετίζονται με τους δείκτες αξιολόγησης.
- θ) Στην υποβολή αιτήσεων πληρωμής σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 17.
- ι) Στην προσήκουσα εκτέλεση των υπηρεσιών τους με δική τους ευθύνη και δαπάνη.
- ια) Στην τήρηση λογιστικών και οικονομικών στοιχείων, σύμφωνα με τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις, που να διασφαλίζουν τη διακριτή λογιστική αναφορά των παρεχόμενων υπηρεσιών που αφορούν την υλοποίηση της Δράσης.
- ιβ) Στην τήρηση των διατάξεων της νομοθεσίας περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου καθώς και των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, φορολογικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας καθ' όλη τη διάρκεια και μέχρι την ολοκλήρωση της υλοποίησης της πράξης. Επιπροσθέτως, οι πάροχοι υποχρεούνται να συμμορφώνονται και να τηρούν τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 9, παρ. 1 του

κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 και τις οριζόντιες αρχές της παρ. 2 του άρθρου 2 της υπ' αριθ. 3506/18.12.2023 υπουργικής απόφασης (Β' 7144).

- ιγ) Να τηρούν τις απαιτήσεις δημοσιότητας του άρθρου 26.
 - ιδ) Να τηρούν τα σχετικά αρχεία υλοποίησης της πράξης σε πρωτότυπη μορφή για πέντε χρόνια από τις 31 Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο πραγματοποιείται η τελευταία πληρωμή προς τον δικαιούχο.
2. Ο ΕΦ επιβλέπει την τήρηση των παραπάνω όρων καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρμογής της Δράσης.

Άρθρο 17

Υποβολή αιτήσεων πληρωμής

1. Για την καταβολή της δημόσιας ενίσχυσης, που συνδέεται με το μέρος της πράξης που έχει υλοποιηθεί, οι δικαιούχοι υποβάλλουν σχετική αίτηση πληρωμής μέσω κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος που θα αναπτυχθεί για τη Δράση σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.4.1 «Υποβολή αίτησης πληρωμής» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει κάθε φορά.
2. Η ορθή καταχώριση και υποβολή της αίτησης πληρωμής, η πληρότητα αυτής και η εμπρόθεσμη οριστικοποίησή της ανήκουν στην αποκλειστική ευθύνη του αιτούντος. Η αίτηση πληρωμής επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν.
3. Λόγω της χρήσης μοναδιαίου κόστους δεν απαιτείται υποβολή στοιχείων σχετικά με τις δαπάνες τις οποίες όντως πραγματοποίησε ο δικαιούχος. Για τη διαθεσιμότητα των σχετικών εγγράφων ισχύουν οι όροι της παρ. 1 του άρθρου 29 της υπ' αριθ. 3506/18.12.2023 υπουργικής απόφασης (Β' 7144).
4. Η πληρωμή για κάθε συμβουλή γίνεται τμηματικά, ως ακολούθως:
 - α) 1η πληρωμή, η οποία αντιστοιχεί στο 40% της στήριξης για τη συγκεκριμένη συμβουλή, μετά την υποβολή του 1ου παραδοτέου.
 - β) 2η πληρωμή, η οποία αντιστοιχεί στο 30% της στήριξης για τη συγκεκριμένη συμβουλή, μετά την υποβολή του 2ου παραδοτέου.
 - γ) 3η πληρωμή, η οποία αντιστοιχεί στο υπόλοιπο 30% της στήριξης για τη συγκεκριμένη συμβουλή, μετά την υποβολή του 3ου παραδοτέου.
5. Η πρώτη χρονικά αίτηση πληρωμής υποβάλλεται το αργότερο εντός εννέα (9) μηνών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης πράξεων και αφορά υλοποίηση προϋπολογισμού που δεν υπολείπεται ποσοστού 10% του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού. Κάθε επόμενη αίτηση πληρωμής υποβάλλεται από τον δικαιούχο με την υλοποίηση μέρους της πράξης που αντιστοιχεί κατ' ελάχιστο στο 20% του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού της πράξης, εκτός της τελικής πριν την ολοκλήρωση της πράξης. Η τελική αίτηση πληρωμής υποβάλλεται εντός προθεσμίας που ορίζεται στην απόφαση ένταξης. Σε κάθε περίπτωση η διάρκεια υλοποίησης της

Πράξης δεν μπορεί να υπερβεί την 30.8.2029. Σε κάθε αίτηση μπορούν να περιλαμβάνονται ταυτόχρονα πληρωμές συμβουλευτικών υπηρεσιών για τις οποίες έχει υποβληθεί τουλάχιστον το 1^ο, το 2^ο ή το 3^ο παραδοτέο. Ο αριθμός των αιτήσεων πληρωμής δεν μπορεί να ξεπερνάει τις δύο (2) για κάθε έτος υλοποίησης.

6. Η χορήγηση προκαταβολής δεν προβλέπεται.
7. Λεπτομέρειες σχετικά με την υποβολή, δικαιολογητικά, εκκαθάριση κ.λπ. των αιτήσεων πληρωμής καθορίζονται σε σχετική πράξη του Οργανισμού Πληρωμών.

Άρθρο 18

Ανάκληση αιτήσεων πληρωμής

1. Οι δικαιούχοι μπορούν, οποιαδήποτε στιγμή, να ανακαλέσουν ηλεκτρονικά, μέσω κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος που θα αναπτυχθεί για την υποστήριξη της Δράσης, την αίτηση πληρωμής ή τμήμα αυτής, σύμφωνα με τη διαδικασία I.4.2 «Ανάκληση αιτήσεων πληρωμής» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει κάθε φορά. Δεν μπορεί να υποβληθεί αίτημα ανάκλησης ως προς τα μέρη που έχουν ελεγχθεί και για τα οποία έχουν διαπιστωθεί ευρήματα ή εφόσον ο δικαιούχος έχει ενημερωθεί για διενέργεια ελέγχου.
2. Η ανάκληση επαναφέρει το δικαιούχο στη θέση που βρίσκονταν πριν υποβάλει την εν λόγω ανακαλούμενη αίτηση πληρωμής.
3. Με ευθύνη του Οργανισμού Πληρωμών ή του φορέα στον οποίο έχει ανατεθεί η αρμοδιότητα της αναγνώρισης και εκκαθάρισης των δαπανών γίνεται ενημέρωση του ΟΠΣΚΑΠ και του κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος που θα αναπτυχθεί για την υποστήριξη της Δράσης, σχετικά με την αποδοχή της ανάκλησης πληρωμής, όπως και σχετική ενημέρωση μπορεί να πραγματοποιηθεί ατομικά στον δικαιούχο με κάθε πρόσφορο μέσο.

Άρθρο 19

Διόρθωση προφανών σφαλμάτων

1. Οι αιτήσεις στήριξης, οι αιτήσεις πληρωμής και τυχόν δικαιολογητικά έγγραφα που παρέχει ο δικαιούχος μπορούν να διορθώνονται και να προσαρμόζονται ανά πάσα στιγμή μετά την υποβολή τους σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων τα οποία αναγνωρίζει η αρμόδια αρχή βάσει συνολικής αξιολόγησης της συγκεκριμένης περίπτωσης και υπό την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος ενήργησε καλόπιστα. Η διαδικασία διόρθωσης προφανών σφαλμάτων εφαρμόζεται από την υποβολή της αίτησης μέχρι την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας. Ως προφανή σφάλματα αναγνωρίζονται μόνον όσα μπορούν να διαπιστωθούν απευθείας στο πλαίσιο τυπικού ελέγχου των στοιχείων που περιλαμβάνονται στα υποβληθέντα δικαιολογητικά.

2. Για τη διόρθωση προφανών σφαλμάτων στις αιτήσεις πληρωμής ακολουθείται η σχετική διαδικασία Ι.4.3 «Διόρθωση προφανών σφαλμάτων στις αιτήσεις πληρωμής» του ΣΔΕ, όπως ισχύει κάθε φορά.

Άρθρο 20

Διοικητικός έλεγχος και εκκαθάριση αιτήσεων πληρωμής

1. Ο διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων πληρωμής πραγματοποιείται, μέσω κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος που θα αναπτυχθεί για την υποστήριξη της Δράσης, από τον Οργανισμό Πληρωμών ή τον φορέα στον οποίο έχει ανατεθεί η αρμοδιότητα σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.4.4 «Διοικητικός έλεγχος και έγκριση αιτήσεων πληρωμής ή προκαταβολής» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει κάθε φορά.
2. Για τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου προαπαιτείται ο έλεγχος πληρότητας της αίτησης πληρωμής από τον Οργανισμό Πληρωμών ή/και τον εξουσιοδοτημένο φορέα στον οποίο ανατίθενται τα καθήκοντα της παρ. 1. Οι αιτήσεις που δεν κρίνονται πλήρεις επιστρέφονται στο δικαιούχο και ακυρώνεται η αίτηση πληρωμής μέσω του διοικητικού ελέγχου. Η εν λόγω ενέργεια επαναφέρει τον αιτούντα στη θέση που βρίσκονταν πριν υποβάλλει την αίτηση πληρωμής.
Για τις αιτήσεις που κρίνονται πλήρεις, ο Οργανισμός Πληρωμών ή/και ο εξουσιοδοτημένος φορέας στον οποίο ανατίθενται τα καθήκοντα, πραγματοποιεί διοικητικό έλεγχο, εξετάζοντας τη νομιμότητα και κανονικότητα των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών και τη συμφωνία με τα σχετικά υποδείγματα που θα οριστούν σε πράξη του Οργανισμού Πληρωμών, σύμφωνα με την παράγραφο 10, επαληθεύοντας ιδιαιτέρως:
 - α) Την ολοκληρωμένη ενέργεια σε σχέση με την αντίστοιχη αίτηση στήριξης, όπως αυτή υποβλήθηκε από τον δικαιούχο και εγκρίθηκε από τον ΕΦ.
 - β) Τις δαπάνες που προέκυψαν και τις πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν από τον δικαιούχο, με εξαίρεση τις περιπτώσεις στις οποίες εφαρμόζεται μια μορφή ή μέθοδος που προβλέπεται στο άρθρο 83, παρ. 1, στοιχεία (β), (γ) ή (δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115.
3. Στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων πληρωμής, ο/η αρμόδιος/α για τον έλεγχο της αίτησης υπάλληλος μπορεί να ζητήσει συμπληρωματικά στοιχεία, να προτείνει αιτιολογημένα περικοπή μέρους ή του συνόλου της στήριξης ή και την ανάκληση της ένταξης του δικαιούχου από το καθεστώς ενισχύσεων. Στην περίπτωση αναζήτησης συμπληρωματικών στοιχείων ενημερώνεται ο δικαιούχος για την αποστολή τους εντός το πολύ δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία ενημέρωσής του. Στην περίπτωση μη αποστολής τους εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας ο Οργανισμός Πληρωμών ή ο φορέας στον οποίο ανατίθεται η αρμοδιότητα προβαίνει στην εκκαθάριση της υποβληθείσας αίτησης πληρωμής.

4. Στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων πληρωμής δεν πραγματοποιούνται επιτόπιες επισκέψεις. Λόγω του άυλου των παρεχόμενων υπηρεσιών, η υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και η τήρηση των δεσμεύσεων από τον δικαιούχο διασφαλίζεται με την υποχρέωση υποβολής παραδοτέων σε συγκεκριμένα στάδια παροχής της συμβουλής και την παρακολούθηση υλοποίησης της πράξης από τον ΕΦ και ενημερώνει αρμοδίως τον Οργανισμό Πληρωμών.
5. Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου, εφόσον προκύψει διαφορά μεταξύ του αιτούμενου και του τελικώς επιλέξιμου ποσού προς καταβολή ή διαπιστωθεί μη συμμόρφωση του δικαιούχου ως προς τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή τις λοιπές υποχρεώσεις και δεσμεύσεις, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στο άρθρο 24.
6. Για τις πράξεις που χρηματοδοτούνται από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (εφεξής ΠΔΕ), η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ εκδίδει απόφαση έγκρισης διάθεσης πίστωσης, με την οποία εγκρίνεται το συνολικό ποσό για την καταβολή των ενισχύσεων σε δικαιούχους, όπως προκύπτει είτε από τους πραγματοποιηθέντες διοικητικούς ελέγχους είτε με βάση τις προβλέψεις πληρωμών. Επιπλέον στην εν λόγω απόφαση αναγράφονται, κατ' ελάχιστο, η Συλλογική Απόφαση (Σ.Α.), ο Κωδικός Έργου ΠΔΕ και ο τίτλος του Έργου στο ΠΔΕ. Η απόφαση έγκρισης διάθεσης πίστωσης συνοδεύεται από πίνακα κατανομής ανά έργο, ο οποίος μεταφέρεται στο e-ΠΔΕ, σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 5140/2024 (Α' 154). Η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ παρακολουθεί σε συνεργασία με το e-ΠΔΕ τα ανεκτέλεστα υπόλοιπα ανά Σ.Α. και μεριμνά για τις σχετικές ανακατανομές ή ανακλήσεις του άρθρου 17 του ν. 5140/2024 (Α' 154). Η απόφαση αποστέλλεται στη Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ, για τις δικές της ενέργειες, και καταχωρίζεται στο ΟΠΣΚΑΠ από την ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ.
7. Η Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών του ΥΠΑΑΤ, σε συνέχεια της παραπάνω απόφασης, εκδίδει Εκκαθάριση-εντολή πληρωμής της Σ.Α. μέσω του e-ΠΔΕ με την οποία μεταφέρονται οι πιστώσεις στον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ). Η εντολή αναρτάται στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και τα στοιχεία της καταχωρίζονται στο ΟΠΣΚΑΠ.
8. Ο Οργανισμός Πληρωμών ή ο φορέας στον οποίο έχει ανατεθεί η αρμοδιότητα συγκεντρώνει τις αιτήσεις πληρωμής όπως έχουν διαμορφωθεί και εγκριθεί με το διοικητικό έλεγχο σε κατάλληλες παρτίδες πληρωμής.
9. Εφόσον η αρμοδιότητα του διοικητικού ελέγχου έχει ανατεθεί από τον Οργανισμό Πληρωμών σε άλλο φορέα, ο τελευταίος συντάσσει φάκελο πληρωμής τον οποίο διαβιβάζει στον Οργανισμό Πληρωμών με ένδειξη «ΜΕΡΙΚΗ ΠΛΗΡΩΜΗ» ή «ΤΕΛΙΚΗ ΠΛΗΡΩΜΗ».
10. Λεπτομέρειες σχετικά με τις διαδικασίες αξιολόγησης των αιτήσεων πληρωμής καθορίζονται σε σχετική πράξη του Οργανισμού Πληρωμών.

Άρθρο 21**Καταβολή δημόσιας ενίσχυσης**

Η οικονομική στήριξη καταβάλλεται, σύμφωνα με τη Διαδικασία Ι.4.5. του ΣΔΕ, από τον Οργανισμό Πληρωμών με απ' ευθείας κατάθεση στον εταιρικό ή επαγγελματικό λογαριασμό του δικαιούχου της στήριξης.

Άρθρο 22**Ολοκλήρωση πράξης**

1. Η ολοκλήρωση των πράξεων συντελείται τη χρονική στιγμή κατά την οποία ολοκληρώνεται το φυσικό και οικονομικό αντικείμενό τους, τηρουμένων των όρων και υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει οι αντίστοιχοι δικαιούχοι κατά την ένταξή τους στη Δράση σύμφωνα με την Διαδικασία Ι.4.6 «Ολοκλήρωση Πράξης».
2. Η διαδικασία εκκινεί με την υποβολή από το δικαιούχο της τελικής, για την αντίστοιχη πράξη, αίτησης πληρωμής σύμφωνα με το άρθρο 17. Ο δικαιούχος θα πρέπει να υποβάλλει άμεσα προς τον ΕΦ όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά που βεβαιώνουν τον ολοκληρωμένο και λειτουργικό χαρακτήρα της πράξης. Οι λεπτομέρειες των δικαιολογητικών αυτών και λοιπές λεπτομέρειες σχετικές με την ολοκλήρωση της πράξης καθορίζονται σε εγκύκλιο. Κατ' εξαίρεση, δίνεται η δυνατότητα ολοκλήρωσης μιας πράξης με φυσικό αντικείμενο μικρότερο του εγκεκριμένου κατόπιν υποβολής αίτησης τροποποίησης από τον δικαιούχο, η οποία θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά αιτιολογημένη εισήγηση του δικαιούχου.
3. Εφόσον στην πράξη που σχετίζεται με την εν λόγω αίτηση πληρωμής έχει διενεργηθεί επιτόπιος ή έκτακτος έλεγχος, ο δικαιούχος συνυποβάλλει αποδεικτικά συμμόρφωσης με τυχόν συστάσεις που είχαν εκδοθεί συνεπεία του εν λόγω ελέγχου.
4. Ο ΕΦ επιβεβαιώνει:
 - α) τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα της πράξης·
 - β) την τήρηση των όρων και υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξη της πράξης στο ΣΣ ΚΑΠ και
 - γ) τη συμμόρφωση με τυχόν συστάσεις ελέγχων των αρμόδιων εθνικών και ενωσιακών οργάνων.
 Στην περίπτωση που απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία από το δικαιούχο, ο ΕΦ τα ζητά εγγράφως προκειμένου να καταστεί δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς τα σημεία που πρέπει να επιβεβαιωθούν.
5. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την έκδοση από τον ΕΦ της Απόφασης Ολοκλήρωσης της πράξης, η οποία κοινοποιείται στο δικαιούχο μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Στις περιπτώσεις όπου, παρότι έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες σχετιζόμενες με την πράξη, ο δικαιούχος αδυνατεί, για λόγους ανωτέρας βίας, να ολοκληρώσει την πράξη, οφείλει να το δηλώσει εντός των προθεσμιών που θα οριστούν στην εγκύκλιο της παρ. 2. Ο ΕΦ από τη στιγμή που θα λάβει γνώση της εν λόγω αδυναμίας του δικαιούχου, προβαίνει αμελλητί σε τυπική ολοκλήρωση της πράξης. Για το σκοπό αυτό, τροποποιεί τα στοιχεία της πράξης στο ύψος των πραγματοποιηθεισών δαπανών και στη συνέχεια προβαίνει στην έκδοση της Απόφασης Ολοκλήρωσης.

6. Εάν από τη σχετική εξέταση των στοιχείων υλοποίησης της πράξης διαπιστωθούν προβλήματα ή εάν με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία το φυσικό αντικείμενο της πράξης δεν είναι δυνατόν να επαληθευθεί διοικητικά προγραμματίζεται έκτακτος επιτόπιος έλεγχος.
7. Ο ΕΦ καταχωρίζει στο ΟΠΣΚΑΠ τα στοιχεία της Απόφασης Ολοκλήρωσης, συμπληρώνοντας και το Φύλλο Ολοκλήρωσης Πράξης.

Άρθρο 23

Επιτόπιοι και λοιποί έλεγχοι

1. Επιτόπιοι Έλεγχοι

Ο Οργανισμός Πληρωμών είναι υπεύθυνος για την οργάνωση και τον καθορισμό όλων των διαδικασιών που σχετίζονται με τους επιτόπιους ελέγχους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο Π.2 του ΣΔΕ, όπως ισχύει κάθε φορά. Η διενέργεια των ελέγχων υλοποιείται από τον Οργανισμό Πληρωμών ή τον φορέα στον οποίο ανατίθενται τα εν λόγω καθήκοντα. Οι δειγματοληπτικοί επιτόπιοι έλεγχοι διεξάγονται στους δικαιούχους-παρόχους γεωργικών συμβουλών, με σκοπό την επαλήθευση των κριτηρίων επιλεξιμότητας του άρθρου 5 και της επιλεξιμότητας των συμβουλών του άρθρου 6 και των οριζόμενων στο άρθρο 16. Αρμόδια αρχή για την εξαγωγή δείγματος και της σχετικής μεθοδολογίας ορίζεται ο Οργανισμός Πληρωμών. Εξάγεται δείγμα, σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στον τίτλο II, Κεφ.Π.2. του ΣΔΕ, όπως ισχύει, το οποίο αντιστοιχεί σε τουλάχιστον 5% των δαπανών από τις παρεμβάσεις εκτός ΟΣΔΕ του ΕΓΤΑΑ, που υποβάλλονται στον Οργανισμό Πληρωμών. Για την επιλογή του δείγματος των εγκεκριμένων ενεργειών που θα ελεγχθούν λαμβάνονται υπόψη μεταξύ άλλων τα εξής κριτήρια:

- i. Τυχόν παράγοντες κινδύνου που έχουν εντοπιστεί από εθνικούς ή ενωσιακούς ελέγχους.
- ii. Η ανάγκη διατήρησης ισορροπίας μεταξύ των παρεμβάσεων και των τύπων ενεργειών.
- iii. Η ανάγκη τυχαίας επιλογής σε ποσοστό μεταξύ 30 και 40% των δαπανών.
- iv. Το είδος συμβολής της παρέμβασης στην υλοποίηση του ΣΣ ΚΑΠ.

Ο έλεγχος ως προς την επιβεβαίωση τήρησης των οριζόμενων στο άρθρο 6, διενεργείται και σε δείγμα των ωφελούμενων, κατόπιν επιλογής τους μέσω της μεθοδολογίας εξαγωγής δείγματος, όπως θα οριστεί σε πράξη του Οργανισμού Πληρωμών.

Με την ολοκλήρωση του ελέγχου, συντάσσεται από την Επιτροπή Έκθεση Επιτόπιου Ελέγχου, σύμφωνα με τα υποδείγματα όπως θα οριστούν με σχετική πράξη από τον Οργανισμό Πληρωμών. Ο ελεγχόμενος δικαιούχος ενημερώνεται για τα αποτελέσματα του ελέγχου με την υπογραφή του επί της έκθεσης. Τα αποτελέσματα του ελέγχου δεν αναιρούνται σε περίπτωση μη υπογραφής της έκθεσης από τον δικαιούχο, ενώ εξακολουθεί να ισχύει το δικαίωμα υποβολής ένστασης. Σε περίπτωση που έχουν διαπιστωθεί ευρήματα ή παραβάσεις συμμόρφωσης, ο Οργανισμός Πληρωμών υποχρεούται να κοινοποιήσει το αποτέλεσμα του ελέγχου με το ταχυδρομείο ή με ηλεκτρονική αλληλογραφία, το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από τη λήξη του ελέγχου, με απόδειξη. Ο δικαιούχος δύναται να υποβάλλει ένσταση κατά του πρακτικού ελέγχου εντός διαστήματος δέκα (10) εργάσιμων ημερών, μετά την παραλαβή των αποτελεσμάτων ελέγχου, με ηλεκτρονική αλληλογραφία, άλλως με συστημένη επιστολή ή με επίδοση με δικαστικό επιμελητή, προς τον Οργανισμό πληρωμών ή τον ΕΦ. Οι ενστάσεις εξετάζονται εντός ενός μήνα από την υποβολή τους, από Επιτροπή που ορίζεται με πράξη του Οργανισμού Πληρωμών, από την οποία εξαιρούνται οι ελεγκτές που διεξήγαγαν τον επιτόπιο έλεγχο στη συγκεκριμένη περίπτωση. Ο δικαιούχος ενημερώνεται για το αποτέλεσμα της ένστασής του, με ηλεκτρονική αλληλογραφία, άλλως με συστημένη επιστολή. Δεύτερη ένσταση στην ίδια ή άλλη υπηρεσία για το ίδιο θέμα δεν εξετάζεται.

2. Λοιποί Έλεγχοι

Στο πλαίσιο της παρακολούθησης της υλοποίησης της Δράσης, ο ΕΦ διενεργεί εκτάκτως επιτόπιες επισκέψεις στις εγκαταστάσεις των δικαιούχων και στις εκμεταλλεύσεις των ωφελούμενων, ιδίως κατά τη διάρκεια επισκέψεων των ΓΣ, για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου μη τήρησης των όρων χορήγησης της στήριξης. Επιπλέον, σε περιπτώσεις εξ αποστάσεως παροχής συμβουλευτικής υπηρεσίας, μπορεί να διενεργεί επαληθεύσεις μέσω πρόσβασης στην εφαρμογή της υπηρεσίας, όπως αναλυτικά θα εξειδικεύεται με σχετικές πράξεις του Οργανισμού Πληρωμών. Στις περιπτώσεις που κατά την εν λόγω επιτόπια επίσκεψη προκύψουν παρατυπίες ή ευρήματα, τα αποτελέσματα κοινοποιούνται στον Οργανισμό Πληρωμών ή/και στον φορέα στον οποίο ανατίθενται καθήκοντα. Οι πάροχοι, ως ΦΠΓΣ, μπορούν να ελέγχονται και στο πλαίσιο των ελέγχων του άρθρου 11 της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης για τις ΓΣΥ, οι οποίοι αφορούν ελέγχους επαλήθευσης των κριτηρίων πιστοποίησης των ΓΣ και ΦΠΓΣ που διενεργούνται με αρμοδιότητα του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ. Για τυχόν ευρήματα που αφορούν την υλοποίηση της Δράσης ενημερώνεται αμελλητί ο ΕΦ και ο Οργανισμός Πληρωμών ή ο φορέας στον οποίο έχουν ανατεθεί τα καθήκοντα της παρ. 1. Τα ευρήματα, ανάλογα με το είδος τους, όπως καθορίζονται στο άρθρο 12 της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης περί Κυρώσεων και θα εξειδικεύονται σε πράξεις του Οργανισμού Πληρωμών, θα λαμβάνονται υπόψη στους διοικητικούς ελέγχους ή θα ζητείται από τον ΕΦ η διενέργεια έκτακτου ελέγχου.

3. Έλεγχοι καταγγελιών

Η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή και ο Οργανισμός Πληρωμών εφόσον υπάρχουν ενδείξεις για την ύπαρξη παραβάσεων εθνικού ή ενωσιακού δικαίου, και ειδικά κατόπιν καταγγελιών ή εισαγγελικών παραγγελιών, προβαίνουν στη διενέργεια έκτακτου επιτόπιου ελέγχου.

Για την ορθότερη και αποτελεσματικότερη εξέταση των καταγγελιών, αλλά και του συνόλου των ελέγχων, η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, ο Οργανισμός Πληρωμών και κάθε εμπλεκόμενος φορέας στον έλεγχο συνεργάζονται με τα εθνικά ελεγκτικά όργανα όπως τη Γενική Διεύθυνση Δυνάμεων Ελέγχου Οικονομικών Συναλλαγών της ΑΑΔΕ και την Εθνική Αρχή Διαφάνειας.

Ειδικότερα, οποιαδήποτε καταγγελία ή υπόνοια διάπραξης παρατυπίας που προκύπτει μετά από έλεγχο διοικητικό ή επιτόπιο (εικονικές υπηρεσίες, μη νόμιμα δικαιολογητικά κ.λπ.) και δεν καλύπτεται θεσμικά από τις αρμοδιότητες της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ και του Οργανισμού Πληρωμών ή του φορέα στον οποίο έχουν ανατεθεί καθήκοντα, αποστέλλεται στις αρμόδιες κατά νόμο υπηρεσίες (ΑΑΔΕ, ΕΑΔ, Εισαγγελικές Αρχές) που αναλαμβάνουν τον περαιτέρω έλεγχο λόγω αρμοδιότητας. Κατά τη διερεύνηση καταγγελιών, σύμφωνα με τη διαδικασία Π.2.6. του ΣΔΕ, ζητείται από τον Οργανισμό Πληρωμών η αναστολή της χρηματοδότησής της πράξης.

4. Έλεγχοι Εποπτείας

Η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ και ο Οργανισμός Πληρωμών διενεργούν ελέγχους εποπτείας για τα καθήκοντα που έχουν αναθέσει, στο πλαίσιο του ΣΔΕ (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV.2, ΤΙΤΛΟΣ Ι: Εποπτεία εφαρμογής Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου), όπως αυτά περιγράφονται στις αποφάσεις ανάθεσης.

5. Τα στοιχεία των εκθέσεων επιτόπιων ή/και έκτακτων ελέγχων ή/και έκτακτων επισκέψεων, οι τυχόν παρατυπίες αλλά και η συμμόρφωση των δικαιούχων καταχωρίζονται στο κατάλληλο πληροφοριακό σύστημα που θα αναπτυχθεί για την υποστήριξη της Δράσης ή στο ΟΠΣΚΑΠ, με ευθύνη του φορέα που διενήργησε τον εν λόγω έλεγχο.

Άρθρο 24

Εφαρμογή Διοικητικών κυρώσεων – Ανάκτηση στήριξης

1. Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου σε κάθε αίτηση πληρωμής και εφόσον, κατόπιν εξέτασης της επιλεξιμότητας των δαπανών στην αίτηση πληρωμής, το αιτούμενο ποσό (X) υπερβαίνει το ποσό προς καταβολή στον δικαιούχο (Y) κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 10,00%, ο Οργανισμός Πληρωμών ή ο φορέας στον οποίο έχει ανατεθεί η σχετική αρμοδιότητα επιβάλλει διοικητική κύρωση. Το ύψος της διοικητικής κύρωσης είναι η διαφορά μεταξύ των δύο παραπάνω ποσών ($X - Y$), αλλά δεν υπερβαίνει την πλήρη ανάκτηση της στήριξης. Στην περίπτωση αυτή το ποσό που τελικά καταβάλλεται στον δικαιούχο είναι $Y - (X - Y)$.

Η προαναφερόμενη διοικητική κύρωση επιβάλλεται κατ' αναλογία σε μη επιλέξιμες δαπάνες που εντοπίζονται κατά τη διάρκεια επιτόπιων ελέγχων.

2. Στην περίπτωση διαπίστωσης μη επιλέξιμης δαπάνης, κατά την αξιολόγηση της αίτησης πληρωμής σύμφωνα με το άρθρο 20, που επιφέρει διοικητική κύρωση, ο Οργανισμός Πληρωμών ή ο φορέας στον οποίο έχει ανατεθεί η σχετική αρμοδιότητα ενημερώνει εγγράφως ή με κάθε πρόσφορο μέσο τον δικαιούχο για τους λόγους της διοικητικής κύρωσης και για τη δυνατότητα υποβολής γραπτών αντιρρήσεων ή λήψης διορθωτικών μέτρων. Σε περίπτωση μη ανταπόκρισης εκ μέρους του εντός της προθεσμίας της παρ. 3 του άρθρου 20 ή απόρριψης από την υπηρεσία που διενήργησε τον έλεγχο, μέρους ή όλων των αντιρρήσεων, επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις, σύμφωνα με το υφιστάμενο κανονιστικό και θεσμικό πλαίσιο και τις εθνικές διατάξεις. Τυχόν καταβληθείσες ενισχύσεις που σχετίζονται με την εν λόγω μη επιλέξιμη δαπάνη αναζητούνται σύμφωνα με τις διαδικασίες περί επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών στο ΣΣ ΚΑΠ.
3. Για τον καθορισμό του ποσοστού απόρριψης ή ανάκτησης στήριξης λόγω μη συμμόρφωσης με τις δεσμεύσεις ή άλλες υποχρεώσεις, λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια: η σοβαρότητα, η έκταση, η διάρκεια και η συχνότητα της μη συμμόρφωσης σε σχέση με τις προϋποθέσεις στήριξης.
4. Σοβαρές περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που επισύρουν την κύρωση της ανάκλησης της ένταξης μιας πράξης στη Δράση και την ανάκτηση ενισχύσεων που έχουν τυχόν καταβληθεί, ως αχρεωστήτως καταβληθείσες, είναι οι ακόλουθες:
 - α) Η μη τήρηση των κριτηρίων επιλεξιμότητας του άρθρου 5 και των όρων της Απόφασης Ένταξης καθ' όλη τη διάρκεια της πράξης.
 - β) Η μη τήρηση των δεσμεύσεων των παρακάτω περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 16:
 - βα) Περί τήρησης των υποχρεώσεων του άρθρου 10 της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης από τον ΦΠΠΣ ή/και τον/τη ΓΣ εφόσον επηρεάζονται τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής του δικαιούχου.
 - ββ) Περί αποδοχής και διευκόλυνσης των ελέγχων που πραγματοποιούν αρμόδια ενωσιακά και εθνικά όργανα.
 - βγ) Περί τήρησης των όρων επιλεξιμότητας και αξιολόγησης καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης και μέχρι την ολοκλήρωσή της.
 - γ) Η διαπίστωση, κατά τη διενέργεια των ελέγχων, ότι ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβει ενίσχυση.
 - δ) Η μη τήρηση της αρχής της αξιοπιστίας, που αποδεικνύεται με την επαναλαμβανόμενη ανεπιτυχή εκπλήρωση των στόχων και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων των παρεχόμενων συμβουλών ή την αθέτηση όρων του συμφωνητικού με τον ωφελούμενο.
 - ε) Η μη τήρηση των χρονικών προθεσμιών της παρ. 5 του άρθρου 17.
 - στ) Η κατ' επανάληψη μη τήρηση της μεθοδολογίας παροχής συμβουλών του άρθρου 15.
 - ζ) Η μη αποδεκτή απόκλιση του φυσικού αντικείμενου.

5. Περιπτώσεις μη τήρησης των μακροχρόνιων δεσμεύσεων και των σχετικών αρχείων υλοποίησης μιας πράξης σε πρωτότυπη μορφή για πέντε χρόνια από τις 31 Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο πραγματοποιείται η τελευταία πληρωμή προς τον δικαιούχο επισύρουν την κύρωση της ανάκτησης του συνόλου των ενισχύσεων που έχουν καταβληθεί, ως αχρεωστήτως καταβληθεισών.
6. Σε περίπτωση επιβολής της κύρωσης περί αναστολής του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών πιστοποιημένου ΓΣ ή ΦΠΓΣ, σε εφαρμογή της υπ' αριθ. 139732/28.5.2025 απόφασης, έως την υλοποίηση της απαιτούμενης διορθωτικής ενέργειας ή για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους, καθώς και σε περίπτωση ανάκλησης της πιστοποίησης και διαγραφής από το αντίστοιχο Μητρώο, οι συμβουλές που παρέχονται από τον εν λόγω ΓΣ ή ΦΠΓΣ κατά το χρονικό διάστημα της αναστολής ή μετά την ανάκληση της πιστοποίησής του δεν είναι επιλέξιμες. Εφόσον, ως συνέπεια των ανωτέρω, το δυναμικό του παρόχου υπολείπεται του ελάχιστου απαιτούμενου της περ. (γ), παρ. 1 του άρθρου 5, ανακαλείται η ένταξη της σχετικής πράξης.
7. Περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που θέτουν μια πράξη σε καθεστώς επιτήρησης με την υποχρέωση εφαρμογής διορθωτικών μέτρων εντός συγκεκριμένων χρονικών ορίων που θα τεθούν με την προειδοποιητική επιστολή στον δικαιούχο και στις οποίες δεν καταβάλλεται η αναλογούσα ενίσχυση μέχρι την εφαρμογή τους είναι οι ακόλουθες:
 - α) Η μη παροχή κάθε σχετικής πληροφορίας προκειμένου να διευκολύνουν τις υπηρεσίες που παρακολουθούν την πορεία υλοποίησης των πράξεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι απαραίτητες για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της Δράσης σύμφωνα με το άρθρο 25.
 - β) Η μη προσήκουσα εκτέλεση των υπηρεσιών τους με δική τους ευθύνη και δαπάνη.
 - γ) Η μη τήρηση λογιστικών και οικονομικών στοιχείων, σύμφωνα με τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις, που να διασφαλίζουν τη διακριτή λογιστική αναφορά των παρεχόμενων υπηρεσιών που αφορούν την υλοποίηση της Δράσης.
 - δ) Η μη τήρηση των απαιτήσεων δημοσιότητας του άρθρου 26.
Οι συνέπειες της μη υλοποίησης των προβλεπόμενων διορθωτικών μέτρων καθορίζονται στην προειδοποιητική επιστολή και δύνανται, ανάλογα με τη φύση και τη σοβαρότητα της μη συμμόρφωσης, να περιλαμβάνουν ακόμη και την ανάκληση της ένταξης της πράξης.
8. Περιπτώσεις μη συμμόρφωσης της παρ. 1 του άρθρου 16, οι οποίες καθιστούν τη σχετική δαπάνη μη επιλέξιμη για στήριξη και συνεπάγονται την ανάκτηση ενισχύσεων που έχουν τυχόν καταβληθεί, ως αχρεωστήτως καταβληθεισών, είναι οι ακόλουθες:
 - α) Η μη τήρηση των όρων του συμφωνητικού της παρ. 4 του άρθρου 15 με τον/την ωφελούμενο/η.
 - β) Η μη τήρηση της μεθοδολογίας παροχής των συμβουλευτικών υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 15.
 - γ) Η μη σύνταξη και υποβολή των τριών παραδοτέων και των συνοδευτικών εγγράφων τους, σύμφωνα με το άρθρο 15, για κάθε είδος συμβουλής.

9. Δεν καταβάλλεται στήριξη και εφαρμόζονται τα οριζόμενα της παρ. 1 στις παρακάτω περιπτώσεις:
 - α) Παροχή μη επιλέξιμων ειδών συμβουλών (δηλαδή διαφορετικών αυτών του άρθρου 6) κατά το χώρο και χρόνο παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών στο πλαίσιο της Δράσης.
 - β) Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών από προσωπικό εκτός του εγκεκριμένου δυναμικού ΓΣ.
 - γ) Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε εκμετάλλευση η οποία ανήκει, συνολικά ή μερικά, σε ΓΣ/εταίρους/μετόχους/στελέχη/μέλη του παρόχου ή εκπροσωπείται νόμιμα από αυτούς.
10. Δεν επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται
 - α) σε ανωτέρα βία,
 - β) σε προφανή σφάλματα τα οποία αναγνωρίζει η αρμόδια αρχή,
 - γ) σε σφάλμα της αρμόδιας αρχής ή άλλης αρχής και εφόσον το σφάλμα δεν μπορούσε να εντοπιστεί εύλογα από τον πάροχο τον οποίο αφορά η διοικητική κύρωση και
 - δ) όταν η αρμόδια αρχή πεισθεί ότι ο συγκεκριμένος πάροχος δεν ευθύνεται για τη μη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης μονομερούς αποχώρησης του/της ωφελούμενου/ης από τη συμβουλευτική υπηρεσία.
11. Οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας κοινοποιούνται εγγράφως στην αρμόδια, κατά περίπτωση, αρχή των παρ. 2 και 3 του άρθρου 4, ανάλογα με το αν αφορούν το στάδιο της υλοποίησης ή της πληρωμής της πράξης, μαζί με τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την ημέρα που ο δικαιούχος είναι σε θέση να το πράξει.
12. Η χρηματοδότηση αναστέλλεται σε περίπτωση διαπίστωσης απάτης, η οποία προκύπτει από οριστική απόφαση αρμόδιου δικαστηρίου.
13. Οι μειώσεις, απορριπτικές αποφάσεις, ανακτήσεις και κυρώσεις του παρόντος άρθρου επιβάλλονται με την επιφύλαξη πρόσθετων κυρώσεων σύμφωνα με άλλες διατάξεις του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου.
14. Η αποδεδειγμένη μη συμμόρφωση με τις διατάξεις της νομοθεσίας περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων, πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου, περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, για την οποία λαμβάνουν γνώση οι αρμόδιες υπηρεσίες του άρθρου 23 κατά τη διενέργεια των ελέγχων, επιτρέπει στον Οργανισμό Πληρωμών ή τον φορέα στον οποίο ανατίθεται η αρμοδιότητα να αναστείλει την καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης μέχρι τη διευθέτησή της.

Άρθρο 25

Παρακολούθηση – Αξιολόγηση

1. Ο ΕΦ είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση, συγκέντρωση, καταγραφή και αποστολή στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ των απαραίτητων στοιχείων για τους δείκτες της Δράσης, σύμφωνα με το Πλαίσιο Επιδόσεων του κεφαλαίου I του τίτλου VII του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/2115 και τα

προβλεπόμενα στην πρόσκληση. Για το σκοπό αυτό μπορεί να γίνεται χρήση κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος που θα αναπτυχθεί για την υποστήριξη της Δράσης.

2. Επιπλέον αυτών, μπορεί να γίνεται αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών από τους/τις ωφελούμενους/ες, για τη συλλογή στοιχείων για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας της εφαρμογής και το σχεδιασμό διορθωτικών ενεργειών σε επόμενες προσκλήσεις ή και στη λειτουργία του ΓΣΥ με χρήση κατάλληλου φύλλου αξιολόγησης που καταρτίζεται με ευθύνη του ΕΦ.
3. Εκτός των προαναφερθέντων δεικτών, επιπλέον δείκτες αξιολόγησης της συμβουλής, π.χ. κατανάλωση νερού, ποσότητα αποβλήτων πριν και μετά την εφαρμογή της συμβουλής, θα περιλαμβάνονται στα υποδείγματά των παραδοτέων και θα καταγράφονται σε αυτά.

Άρθρο 26

Ενέργειες δημοσιότητας

1. Οι εμπλεκόμενοι φορείς στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση της Δράσης θα πρέπει να τηρούν, τους κανόνες ενημέρωσης και δημοσιότητας σύμφωνα με τον Οδηγό Κατευθύνσεων Ενημέρωσης, Δημοσιότητας και Προβολής του ΣΣ ΚΑΠ που αναρτάται στον ιστοχώρο <https://www.agrotikianaptixi.gr/>. Σε αυτό το πλαίσιο είναι απαραίτητη η χρήση χωρίς εξαιρέσεις των λογότυπων που παρουσιάζονται στον ίδιο ιστοχώρο. Επιπλέον, υποχρεούνται να τηρούν αρχείο των δράσεων ενημέρωσης και δημοσιότητας που υλοποιούν, ως προς το φυσικό και το οικονομικό τους αντικείμενο.
2. Ειδικότερα ο ΕΦ:
 - α) Μεριμνά για την ανάρτηση της πρόσκλησης στο διαδικτυακό τόπο www.agrotikianaptixi.gr.
 - β) Δημοσιοποιεί το αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου στήριξης στο διαδικτυακό τόπο www.agrotikianaptixi.gr.
 - γ) Αναρτά την Απόφαση Ένταξης στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και στο διαδικτυακό τόπο www.agrotikianaptixi.gr και την αποστέλλει στους δικαιούχους.

Άρθρο 27

Ανειλημμένες υποχρεώσεις

1. Η συνέχιση και η ολοκλήρωση των ανειλημμένων υποχρεώσεων της περ. (β) της παρ. 1 του άρθρου 1 πραγματοποιούνται σύμφωνα με τη διαδικασία V.1.1 του Τίτλου V «Παρεμβάσεις που αφορούν σε πράξεις των οποίων οι δεσμεύσεις αναλήφθηκαν κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2022 και μεταφέρονται ως ανειλημμένες υποχρεώσεις στο ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027» του ΣΔΕ.
2. Οι όροι και οι προϋποθέσεις στήριξης, καθώς και τα ποσά και τα ποσοστά ενίσχυσης, εξακολουθούν να ισχύουν όπως ορίζονται στην υπ' αριθ. 3597/15.9.2021 απόφαση του

Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 4363) και στην υπ' αριθ. 62487/11.3.2026 απόφαση της Γενικής Γραμματέως Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών απόφαση περί καθορισμού των συνεχιζόμενων πράξεων του υπο-Μέτρου 2.1 του ΠΑΑ 2014-2022, οι οποίες μεταφέρονται στην Παρέμβαση Π3-78.2 του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027.

3. Η διαχείριση των αιτήσεων πληρωμής των ανειλημμένων υποχρεώσεων διενεργείται μέσω του πληροφοριακού συστήματος που υποστηρίζει το υπο-Μέτρο 2.1 σύμφωνα με τις διαδικασίες του Κεφαλαίου Ι.4 «Διαδικασίες διαχείρισης αιτήσεων πληρωμής» του ΣΔΕ και τις οικείες πράξεις του Οργανισμού Πληρωμών.

Άρθρο 28

Τελικές διατάξεις

Λεπτομέρειες εφαρμογής μπορούν να διατυπωθούν με την έκδοση εγκυκλίων/οδηγιών/πράξεων από τις αρμόδιες αρχές του άρθρου 4 για την υλοποίηση της Δράσης 1 και με τη σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Τα Παραρτήματα 1, 2, 3 και 4 αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της παρούσας.

Η απόφαση ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΣΧΟΙΝΑΣ

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ

ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1**(Το παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της κα XXXX/XX.XX.2026)****Σχετικοί ειδικοί στόχοι, οριζόντιοι στόχοι και σχετικοί τομεακοί στόχοι**

SO2 Ενίσχυση του προσανατολισμού στην αγορά και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, συμπεριλαμβανομένης της μεγαλύτερης εστίασης στην έρευνα, την τεχνολογία και την ψηφιοποίηση.
SO4 Συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή σε αυτή, μεταξύ άλλων μέσω της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της ενίσχυσης της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και προώθηση της βιώσιμης ενέργειας.
SO5 Προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της αποτελεσματικής διαχείρισης των φυσικών πόρων, όπως το νερό, το έδαφος και ο αέρας, μεταξύ άλλων με τη μείωση της χημικής εξάρτησης.
SO6 Συμβολή στην ανάσχεση και αντιστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας, ενίσχυση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και διατήρηση των οικοτόπων και των τοπίων.
SO7 Προσέλκυση και διατήρηση νέων σε ηλικία γεωργών και άλλων νέων γεωργών, και διευκόλυνση της βιώσιμης επιχειρηματικής ανάπτυξης σε αγροτικές περιοχές.
SO9 Βελτίωση της ανταπόκρισης της γεωργίας της Ένωσης στις απαιτήσεις της κοινωνίας σχετικά με τα τρόφιμα και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων των υψηλής ποιότητας, ασφαλών και θρεπτικών τροφίμων που παράγονται με βιώσιμο τρόπο, μείωση της σπατάλης τροφίμων, καθώς και βελτίωση της καλής διαβίωσης των ζώων και καταπολέμηση της αντοχής στα αντιμικροβιακά.
XCO Οριζόντιος στόχος εκσυγχρονισμού του τομέα με την προώθηση και την ανταλλαγή γνώσεων, καινοτομίας και ψηφιοποίησης στη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές και την ενθάρρυνση της υιοθέτησής τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

(Το παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της κα XXXX/XX.XX.2026)

Επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ) της Εθνικής Ονοματολογίας Οικονομικών Δραστηριοτήτων

ΚΑΔ 2025	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
70200000	Δραστηριότητες παροχής επιχειρηματικών συμβουλών και άλλων συμβουλών διαχείρισης
70201000	Υπηρεσίες παροχής συμβουλών επιχειρηματικής διαχείρισης
70201100	Υπηρεσίες παροχής συμβουλών στρατηγικής διαχείρισης
70201102	Υπηρεσίες συμβούλων διαχείρισης από οργανωμένο γραφείο που απασχολεί μέχρι 30 άτομα
70201103	Υπηρεσίες συμβούλων διαχείρισης από οργανωμένο γραφείο που απασχολεί πάνω από 30 άτομα
70201104	Υπηρεσίες σχεδιασμού διάρθρωσης ή αναδιάρθρωσης επιχείρησης
70201105	Υπηρεσίες υποστήριξης επιχειρήσεων για την ένταξή τους σε αναπτυξιακά προγράμματα
70201212	Υπηρεσίες παροχής συμβουλών ανάπτυξης κάθε είδους αγροτικών εκμεταλλεύσεων
70201500	Υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε θέματα οργάνωσης παραγωγής
70201502	Υπηρεσίες γεωργικών μελετών (γεωργοοικονομικών - γεωργοτεχνικών, εγγείων βελτιώσεων, γεωργοκτηνοτροφικού προγραμματισμού, γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων)
70201506	Υπηρεσίες που παρέχονται από γεωπόνους και από άλλους ειδικούς σε θέματα αγροτικής οικονομίας
70201507	Υπηρεσίες που παρέχονται από οικονομολόγους, ειδικούς σε θέματα αγροτικής οικονομίας
70203000	Άλλες υπηρεσίες παροχής επιχειρηματικών συμβουλών
71121104	Υπηρεσίες παροχής επιστημονικών τεχνικών συμβουλών γενικά
71121901	Υπηρεσίες εκπόνησης γεωτεχνικών μελετών
71123000	Υπηρεσίες γεωλογικών, γεωφυσικών και συναφών επιστημονικών ερευνών και συμβουλών
74990200	Υπηρεσίες παροχής περιβαλλοντικών συμβουλών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

(Το παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της κα XXXX/XX.XX.2026)

Επιλέξιμες Εργαστηριακές Αναλύσεις ανά Είδος Συμβουλής

Αριθμός Είδους Συμβουλής	Σύντομη περιγραφή Είδους Συμβουλής	Επιλέξιμες Εργαστηριακές Αναλύσεις και ενδεικτικός αριθμός αυτών	Ελάχιστος αριθμός Εργαστηριακών Αναλύσεων
Σ.1.3_α & Σ.1.3_β	ΣΟΔ	Δύο (2) Εδαφολογικές αναλύσεις, μία (1) Φυλλοδιαγνωστική ανάλυση και μία (1) ανάλυση Υπολ. Φυτοπροστασίας	4
Σ.2.1.	Ορθολογική χρήση νερού / Σύνταξη σχεδίου διαχείρισης	Μία (1) Εδαφολογική ανάλυση και μία (1) ανάλυση Νερού	2
Σ.2.2.	Ορθή διαχείριση υδάτων / Ορθολογική χρήση λιπασμάτων / Μείωση ρύπανσης υδάτων	Μία (1) Εδαφολογική ανάλυση, μία (1) Φυλλοδιαγνωστική ανάλυση και μία (1) ανάλυση Νερού	3
Σ.2.3.	Ορθολογική διαχείριση ζωικών αποβλήτων / Μείωση ρύπανσης υδάτων	Μία (1) Εδαφολογική ανάλυση και μία (1) ανάλυση Νερού	2
Σ.3.1.	ΟΦΠ	Μία (1) Εδαφολογική ανάλυση μία (1) ανάλυση Υπολ. Φυτοπροστασίας	2
Σ.4.1.	Μετριασμός κλιματικής αλλαγής ή προσαρμογή σε αυτή	Τρεις (3) Εδαφολογικές αναλύσεις και μία (1) ανάλυση Νερού	4
Σ.4.2.	Χρήση υποπροϊόντων, αποβλήτων κ.λπ. για τη βιοοικονομία	Δύο (2) Εδαφολογικές αναλύσεις και μία (1) ανάλυση Κρέατος ή Γάλακτος	3
Σ.4.3.	Μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου/αμμωνίας	Δύο (2) Εδαφολογικές αναλύσεις	2
Σ.5.1.	Βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων	Δύο (2) Εδαφολογικές αναλύσεις, μία (1) Φυλλοδιαγνωστική ανάλυση και μία (1) ανάλυση Γάλακτος	4
Σ.5.2.	Υποστήριξη Παρεμβάσεων ENVCLIM(70)	Δύο (2) Εδαφολογικές αναλύσεις και μία (1) ανάλυση Νερού	3
Σ.6.1.	Εφαρμογή καινοτομίας και ήπιες δεξιότητες	Δύο (2) Εδαφολογικές αναλύσεις	2
Σ.6.2.	Ψηφιακές τεχνολογίες	Δύο (2) Εδαφολογικές αναλύσεις	2
Σ.6.3_ε & Σ.6.3_β	Νέοι γεωργοί	Μία (1) Εδαφολογική ανάλυση και μία (1) Φυλλοδιαγνωστική ανάλυση	2
Σ.7.1_φ	Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων (Φυτική εκμετάλλευση)	Μία (1) Εδαφολογική ανάλυση και μία (1) Φυλλοδιαγνωστική ανάλυση	2
Σ.7.1_ζ	Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων (Ζωική εκμετάλλευση)	Μία (1) ανάλυση Κρέατος και μία (1) ανάλυση Γάλακτος	2
Σ.8.1.	Κοινωνική Αιρεσιμότητα	Μία (1) Εδαφολογική ανάλυση και μία (1) Φυλλοδιαγνωστική ανάλυση	2
Σ.9.1.	Διαχειριστικά / επιχειρηματικά σχέδια και χρηματοδοτικά μέσα	Μία (1) Εδαφολογική ανάλυση και μία (1) Φυλλοδιαγνωστική ανάλυση	2
Σ.10.1.	Ευζωία των ζώων και μικροβιακή αντοχή	Μία (1) ανάλυση Κρέατος και μία (1) ανάλυση Γάλακτος	2
Σ.11.1_φ	Αιρεσιμότητα (Φυτική εκμετάλλευση)	Δύο (2) Εδαφολογικές αναλύσεις και μία (1) Φυλλοδιαγνωστική ανάλυση	3
Σ.11.1_ζ	Αιρεσιμότητα (Ζωική εκμετάλλευση)	Μία (1) ανάλυση Κρέατος και μία (1) ανάλυση Γάλακτος	2
Σ.12.1_φε & Σ.12.1_φβ	Οικολογικά Προγράμματα (Φυτική εκμετάλλευση)	Δύο (2) Εδαφολογικές αναλύσεις και μία (1) Φυλλοδιαγνωστική ανάλυση	3
Σ.12.1_ζε & Σ.12.1_ζβ	Οικολογικά Προγράμματα (Ζωική εκμετάλλευση)	Μία (1) ανάλυση Κρέατος και μία (1) ανάλυση Γάλακτος	2

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

(Το παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της κα XXXX/XX.XX.2026)

Μεθοδολογία υπολογισμού της Τυπικής Απόδοσης εκμετάλλευσης

1. Η Τυπική Απόδοση αποτελεί τον δείκτη της παραγωγικής δυναμικότητας της εκμετάλλευσης και ορίζεται ως η ακαθάριστη αξία των παραγόμενων προϊόντων της, εκφρασμένο σε ευρώ (€). Η συνολική Τυπική Απόδοση μιας γεωργικής εκμετάλλευσης ισούται με το σύνολο της Τυπικής Απόδοσης των επί μέρους καλλιεργειών και εκτροφών αυτής. Υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας τον αριθμό των καλλιεργούμενων στρεμμάτων, εκτρεφόμενων παραγωγικών ζώων, μελισσοσμηνών, κουτιών μεταξοσκώληκα της εκμετάλλευσης, όπως αυτά δηλώνονται στην Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης αποκλειστικά με τον αντίστοιχο συντελεστή Τυπικής Απόδοσης των πινάκων αυτού του Παραρτήματος, λαμβάνοντας υπόψη τις εξαιρέσεις των κατωτέρω περιπτώσεων α) έως και ε).

α) Για τον υπολογισμό της Τυπικής Απόδοσης των καλλιεργειών μονίμων νεαρών φυτειών (π.χ. νεαρά δένδρα, νεαροί αμπελώνες) χρησιμοποιείται το 50% της τυπικής απόδοσης των παραγωγικών φυτειών.

β) Στην παραγωγική δυναμικότητα της εκμετάλλευσης δεν προσμετράται η Τυπική Απόδοση των επίσπορων καλλιεργειών.

γ) Στην παραγωγική δυναμικότητα της εκμετάλλευσης δεν προσμετράται η Τυπική Απόδοση που προέρχεται από: γα) βοσκοτόπους, γβ) δασικά δένδρα που δεν παράγουν εδώδιμους καρπούς, γγ) φυτώρια, γδ) εκτάσεις σε αγρανάπαυση, γε) γη που δεν εντάσσεται σε καλλιεργητική δραστηριότητα, γστ) εκτάσεις με ΑΠΕ, γζ) θηράματα, γη) θηραματικά πτηνά, γθ) μανιτάρια που δεν καλλιεργούνται σε εντατική καλλιέργεια εντός θαλάμων (π.χ. τρούφα).

δ) Δεν προσμετρώνται στην Τυπική Απόδοση αγροτεμάχια ή εκτροφές εκτός της ευρύτερης περιοχής του τόπου κατοικίας του ωφελούμενου. Για τις ανάγκες της Δράσης, οι ΠΕ Θεσσαλονίκης και Πιερίας θεωρούνται όμορες.

ε) Για την επίτευξη του ελάχιστου ορίου των 8.000 € συνυπολογίζεται η Τυπική Απόδοση των θηλυκών αμνοεριφίων τα οποία προορίζονται για γαλακτοπαραγωγή. Ωστόσο δεν προσμετράται η Τυπική Απόδοση των αρσενικών αιγοπροβάτων καθώς και των αμνοεριφίων που προορίζονται για πάχυνση και σφαγή.

2. Για την επιλεξιμότητα των συμβουλευτικών υπηρεσιών προς μελισσοκόμους με μικτές εκμεταλλεύσεις υπολογίζεται και λαμβάνεται υπόψη η Τυπική Απόδοση ανά παραδοτέο, εφαρμόζοντας τους όρους της περ. (ζ), παρ. 10 του άρθρου 15.

Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης ζωικής παραγωγής

Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Ισοδύναμοι τίτλοι για τους σκοπούς εφαρμογής των Τυπικών Αποδόσεων (Καν. 1166/2008 (ΕΚ) και καν. 2019/1975 (ΕΕ))		Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€ / Μονάδα*)	
			Ηπειρωτικές Περιφέρειες και Ιόνια	Κρήτη, Β. Αιγαίο, Ν. Αιγαίο
C_1	Ιπποειδή: Άλογα ιπποδρομιών και ιππασίας, οι όνοι, οι ημίονοι κ.λπ.		358	358
C_2_1	Βοοειδή (και βουβάλια) ηλικίας κάτω του 1 έτους, αρσενικά και θηλυκά		410	399
C_2_2	Αρσενικά βοοειδή (και βουβάλια) ηλικίας 1 έτους έως κάτω των 2 ετών		880	860
C_2_3	Δαμαλίδες (και βουβάλια) ηλικίας 1 έτους έως κάτω των 2 ετών (Εξαιρούνται τα θηλυκά που έχουν ήδη γεννήσει)		630	635
C_2_4	Αρσενικά βοοειδή (και βουβάλια) ηλικίας 2 ετών και άνω		990	1.220
C_2_5	Θηλυκά βοοειδή (και βουβάλια) ηλικίας δύο ετών και άνω, που δεν έχουν ακόμη γεννήσει και α. προορίζονται για αναπαραγωγή (Δαμαλίδες για εκτροφή) ή β. δεν προορίζονται για αναπαραγωγή (Δαμαλίδες για πάχυνση)		1.080	1.010
C_2_6	Θηλυκά βοοειδή που έχουν ήδη γεννήσει (περιλαμβάνονται και τα κάτω των 2 ετών), τα οποία διατηρούνται αποκλειστικά ή	Αγελάδες γαλακτοπαραγωγής	1.790	1.586
C_2_6	κυρίως για παραγωγή γάλακτος προοριζόμενου για ανθρώπινη κατανάλωση ή για	Θηλυκά βουβάλια γαλακτοπαραγωγής	1.918	1.821

	μεταποίηση σε γαλακτοκομικά προϊόντα (περιλαμβάνονται και τα ζώα για αντικατάσταση)			
C_2_99	Μη γαλακτοπαραγωγικές αγελάδες	α. Θηλυκά βοοειδή που έχουν γεννήσει (περιλαμβάνονται και τα κάτω των 2 ετών), τα οποία διατηρούνται αποκλειστικά ή κυρίως για παραγωγή μόσχων και των οποίων το γάλα δεν προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση ή για μεταποίηση σε γαλακτοκομικά προϊόντα β. Αγελάδες εργασίας γ. Μη γαλακτοπαραγωγικές αγελάδες για αντικατάσταση (είτε έχουν παχυνθεί είτε όχι πριν τη σφαγή) δ. Λοιπά βοοειδή που δεν αναφέρονται αλλού	725	741
C_3_1_1	Προβατοειδή, θηλυκά αναπαραγωγής	Θηλυκά προβατοειδή ενός έτους και άνω προοριζόμενα για αναπαραγωγή	155	140
C_3_1_99	Λοιπά προβατοειδή	Προβατοειδή κάθε ηλικίας με εξαίρεση τα θηλυκά αναπαραγωγής. Οι τυπικές αποδόσεις των λοιπών προβατοειδών λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της συνολικής τυπικής απόδοσης της	63	60

		εκμετάλλευσης μόνο εάν στην εκμετάλλευση δεν υπάρχουν θηλυκά προβατοειδή αναπαραγωγής.		
C_3_2_1	Θηλυκά Αιγοειδή αναπαραγωγής		150	151
C_3_2_99	Λοιπά αιγοειδή	Αιγοειδή εκτός των θηλυκών αναπαραγωγής. Οι τυπικές αποδόσεις των λοιπών αιγοειδών λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της συνολικής τυπικής απόδοσης της εκμετάλλευσης μόνο εάν στην εκμετάλλευση δεν υπάρχουν θηλυκά αιγοειδή αναπαραγωγής.	60	62
C_4_1	Χοιρίδια βάρους ζώντος ζώου κάτω των 20 κιλών		118	106
C_4_2	Χοιρομητέρες αναπαραγωγής βάρους 50 κιλών και άνω		1.048	1.143
C_4_99	Χοίροι για πάχυνση Λοιποί χοίροι	Βάρους ζώντος ζώου 20 κιλών και άνω με εξαίρεση τις χοιρομητέρες αναπαραγωγής (κάπροι, παχυνόμενοι χοίροι κ.ά.)	320	300
C_5_1	Κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής	Πουλερικά - Κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής	1.908	1.675
C_5_2	Ωοτόκες όρνιθες	Περιλαμβάνονται οι νεαρές όρνιθες, οι ωοτόκες όρνιθες, οι όρνιθες για αντικατάσταση και οι πετεινοί αναπαραγωγής για ωοτόκες όρνιθες όταν σταβλίζονται ως ωοτόκες όρνιθες.	2.145	2.120

		Νεαρές όρνιθες είναι οι όρνιθες που δεν έκαναν ακόμη αυγά. Δεν περιλαμβάνονται οι νεοσσοί.		
C_5_3	Λοιπά πουλερικά	Νήσες, γαλοπούλες, χήνες, μελεαγρίδες, φραγκόκοτες και μικρά πουλερικά (συμπεριλαμβανομένων ορτυκιών, φασιανών και περιστερών) και αρσενικά αναπαραγωγής Περιλαμβάνονται τα θηλυκά αναπαραγωγής. Δεν περιλαμβάνονται οι νεοσσοί.	1.470	1.496
C_6	Κονικλομητέρες αναπαραγωγής	Κονικλομητέρες αναπαραγωγής	145	145
C_7	Μέλισσες	Αναφέρεται ο αριθμός των κυψελών με εγκατεστημένα σμήνη	78	73

(*) Μονάδες

α) για τα προϊόντα ζωικής παραγωγής, η κεφαλή ζώου

β) για όλα τα πουλερικά, τα 100 ζώα και αφορά τη δυναμικότητα της μονάδας όπως αναφέρεται στην άδεια λειτουργίας της. Για τα κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής, στα 1.908 ευρώ ανά 100 θέσεις έχει συνυπολογιστεί ότι κάθε θέση παράγει 6 κοτόπουλα ετησίως (6 εκτροφές ανά έτος).
παράδειγμα υπολογισμού τυπικής απόδοσης μονάδας κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής στην ηπειρωτική Ελλάδα, δυναμικότητας 20.000 νεοσσών:
τυπική απόδοση = (20.000 θέσεις) X (1.908 €/100 νεοσσούς) = 381.600 €.

γ) για τις μέλισσες, η κυψέλη

Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης φυτικής παραγωγής

Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων (Καν. 1166/2008 (ΕΚ) και καν. 1242/2008 (ΕΕ))		Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€ / Μονάδα*)	
			Ηπειρωτικές Περιφέρειες και Ιόνια	Κρήτη, Β. Αιγαίο, Ν. Αιγαίο
B_1_1_1	Μαλακό σιτάρι και όλυρα	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	492	486
B_1_1_2	Σκληρό σιτάρι	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	518	492
B_1_1_3	Σίκαλη και μείγματα χειμερινών σιτηρών (σμιγός)	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	263	281
B_1_1_4	Κριθάρι	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	467	367
B_1_1_5	Βρώμη και μείγματα εαρινών σιτηρών (μεικτοί σπόροι εκτός από σμιγό)	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	222	273
B_1_1_6	Αραβόσιτος, σπόροι και μείγματα	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	1.831	1.534
B_1_1_7	Ρύζι	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	1.929	1.033
B_1_1_99	Σιτοσίκαλη (τритικάλε), σόργο και άλλα σιτηρά για την παραγωγή καρπού που δεν κατατάσσονται αλλού (φαγόπυρο, κεχρί, κεχρί το μακρό κ.λπ.)	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	364	331

B_1_10	Σπόροι για σπορά και φύτες αρόσιμων γαιών	Δεν περιλαμβάνονται τα σιτηρά, όσπρια, πατάτες, ρύζι και φυτά για ελαιούχους σπόρους	4.227	4.128
B_1_11	Άλλες καλλιέργειες αρόσιμων εκτάσεων που δεν κατατάσσονται αλλού συμπεριλαμβανομένων καλλιεργειών σε θερμοκήπια ή υπό υψηλά προσπελάσιμα στέγαστρα	Συμπεριλαμβάνεται η θερμοκηπιακή κάνναβη	11.333	10.074
B_1_12_1	Γαίες υπό αγρανάπαυση		104	104
B_1_2_1	Όσπρια για ξηρό καρπό (περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά): α. Βρώσιμα όσπρια και μείγματα βρώσιμων οσπρίων με σιτηρά (φασόλια με αραβόσιτο) και μεταξύ τους, β. Κτηνοτροφικά όσπρια (περιλαμβάνονται και συγκαλλιέργειες οσπρίων μεταξύ τους, καθώς και όσπρια αμιγούς καλλιέργειας)	Μπιζέλια, φασόλια, κουκιά, φούλια και γλυκά λούπινα	1.569	1.690
B_1_2_2	Όσπρια για ξηρό καρπό (περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά): α. Βρώσιμα όσπρια και μείγματα βρώσιμων οσπρίων με σιτηρά και μεταξύ τους, β. Κτηνοτροφικά όσπρια (περιλαμβάνονται και συγκαλλιέργειες οσπρίων μεταξύ τους, καθώς και όσπρια αμιγούς καλλιέργειας)	Φακές, Ρεβίθια, Λαθούρια και άλλα πρωτεϊνούχα φυτά	1.516	3.107
B_1_3	Γεώμηλα	Περιλαμβάνονται οι πρώιμες πατάτες και ο πατατόσπορος: α. Ανοιξιάτικες β. Καλοκαιρινές γ. Φθινοπωρινές και χειμερινές	9.307	11.609

B_1_4	Ζαχαρότευτλα	Δεν περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά.	2.999	2.681
B_1_5	Κτηνοτροφικά φυτά με ριζώματα, βολβούς, ή κονδύλους, κ.λπ. και κτηνοτροφικά λάχανα	Κτηνοτροφικά τεύτλα, γλυκοπατάτες ζωτροφής, κολοκάσι, καρότα ζωτροφής, γογγύλια ζωτροφής, λάχανα και λαχανίδες για ζωτροφή. Δεν περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά.	106	106
B_1_6_1	Καπνός	Δεν περιλαμβάνονται οι εκτάσεις σποροπαραγωγής	6.030	5.575
B_1_6_12	Αρωματικά, φαρμακευτικά και αρτυματικά φυτά	Χαμομήλι, κύμινο, λεβάντα, μαντζουράνα, μέντα, κρόκος, φασκόμηλο, ρίγανη, γλυκάνισος, δίκταμο, αλόη κ.λπ. Δεν περιλαμβάνονται οι εκτάσεις σποροπαραγωγής.	11.041	11.536
B_1_6_3	Βαμβάκι	Δεν περιλαμβάνονται οι εκτάσεις σποροπαραγωγής	1.514	1.498
B_1_6_5	Ελαιούχα φυτά και σπόροι / Ηλίανθος	Περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά	1.006	1.032
B_1_6_6	Ελαιούχα φυτά και σπόροι / Σόγια	Περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά	1.337	1.614
B_1_6_8	Άλλα ελαιούχα φυτά και σπόροι	Σουσάμι, αραχίδα, σινάπι, ελαιοκράμβη για παραγωγή ελαίου, λινάρι για παραγωγή λινελαίου κ.λπ.	3.602	2.521

		Περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά.		
B_1_6_99	Άλλα βιομηχανικά φυτά που δεν αναφέρονται αλλού	Κολοκύθια για πασατέμπο, σόργο για σκούπες, ζαχαροκάλαμο, μη κλωστικό λινάρι, λούφα, στέβια κ.λπ. Δεν περιλαμβάνονται οι εκτάσεις σποροπαραγωγής.	836	846
B_1_7_1_1	Νωπά λαχανικά (συμπεριλαμβάνονται τα πεπονοειδή) και φράουλες - Καλλιέργειες μεγάλης έκτασης (σε αγρό)	Εφαρμόζεται σύστημα αμειψισποράς με άλλες αροτραίες καλλιέργειες και συνήθως τα προϊόντα προορίζονται για βιομηχανική επεξεργασία. Πεπόνια, καρπούζια, βιομηχανική τομάτα, γλυκό καλαμπόκι, ξερά κρεμμύδια, ξερά σκόρδα, κοκκάρια, γλυκοπατάτα, κ.ά.	10.593	13.334
B_1_7_1_2	Νωπά λαχανικά (συμπεριλαμβάνονται τα πεπονοειδή) και φράουλες - Μικρής έκτασης	Εφαρμόζεται η εναλλαγή καλλιεργειών με άλλες κηπευτικές καλλιέργειες. Μελιτζάνες, τομάτες, πιπεριές, χλωρά φασόλια, μπάμιες, φράουλες, σπαράγγια κ.ά.	11.290	13.611
B_1_7_2	Νωπά λαχανικά (συμπεριλαμβάνονται τα πεπονοειδή) και φράουλες, καλλιεργούμενα σε θερμοκήπια ή υπό υψηλά προσπελάσιμα στέγαστρα		53.017	76.725
B_1_8_1	Άνθη και καλλωπιστικά φυτά στο ύπαιθρο	Λουλούδια, βολβοί, καλλωπιστικοί θάμνοι κ.ά. Δεν περιλαμβάνονται τα φυτώρια.	48.272	55.220

B_1_8_2	Άνθη και καλλωπιστικά φυτά σε θερμοκήπια ή υψηλά προσπελάσιμα στέγαστρα	Λουλούδια, βολβοί, καλλωπιστικοί θάμνοι κ.ά. Δεν περιλαμβάνονται τα φυτώρια.	143.489	172.650
B_1_9_1	Προσωρινοί λειμώνες και βοσκότοποι: Καλλιέργειες κτηνοτροφικών φυτών-Πολυετείς καλ/γείες χλωρών φυτών που διαρκούν περισσότερο από ένα (1) έτος και λιγότερο από πέντε (5) έτη.	Προσωρινές χορτολιβαδικές εκτάσεις σπαρμένες με μηδική, λοιπά πολυετή τριφύλλια, αγρωστώδη και λειμώνες.	1.252	1.111
B_1_9_2_1	Χλωρός αραβόσιτος	Προορίζεται για ζωοτροφή ή ενσίρωση	1.315	1.158
B_1_9_2_2	Κτηνοτροφικά ψυχανθή που συγκομίζονται χλωρά	Φακές, μπιζέλια, τριφύλλια, μηδική, βίκος, λαθούρια, λούπινα, μείγματα ψυχανθών κ.ά.	1.403	1.419
B_1_9_2_99	Άλλα κτηνοτροφικά φυτά που συγκομίζονται χλωρά και δεν αναφέρονται αλλού	Σιτηρά, ετήσιο σόργο, σόγια, ελαιοκράμβη κ.ά.	1.008	1.052
B_2	Οικογενειακοί κήποι	Μέχρι πέντε (5) στρέμματα (ή 100 τ.μ. υπό κάλυψη) με λαχανικά, σπυροφόρα δένδρα και αμπέλια, κυρίως, για χρήση από την οικογένεια του κατόχου και όχι για πώληση.	140	150
B_3_1	Βοσκότοποι και λιβάδια	Εξαιρούνται οι άγονοι βοσκότοποι. Η τιμή αφορά έκταση χωρίς να εξετάζεται το ποσοστό αξιοποίησης λόγω κάλυψης από δασικά είδη κ.λπ.	106	106
B_3_2	Άγονοι βοσκότοποι	Η τιμή αφορά έκταση χωρίς να εξετάζεται το ποσοστό αξιοποίησης,	106	106

		λόγω κάλυψης από δασικά είδη κ.λπ.		
B_3_3	Μόνιμες χορτολιβαδικές εκτάσεις μη χρησιμοποιούμενες πλέον για την παραγωγή και επιλέξιμες για την καταβολή ενισχύσεων	Μη χρησιμοποιούμενα, πλέον για παραγωγικούς σκοπούς, αλλά είναι επιλέξιμα για ενισχύσεις. Η τιμή αφορά έκταση χωρίς να εξετάζεται το ποσοστό αξιοποίησης λόγω κάλυψης από δασικά είδη κ.λπ. Ο κωδικός δεν υπάρχει στο αναλυτικό excel, αλλά αναφέρεται λόγω της ύπαρξής τους στις νέες Τ.Α.	106	106
B_4_1_1_1	Φυτείες οπωροφόρων δέντρων και θάμνοι νωπών φρούτων εύκρατης προέλευσης	α. Πυρηνόκαρπα: Ροδακινιές, Βερυκοκιές, Κερασιές, Κορομηλιές, Δαμασκηνιές, Βυσσινιές, Νεκταρινιές κ.ά.	5.896	5.815
		β. Μηλοειδή: Μηλιές, Αχλαδιές, Κυδωνιές κ.ά.	9.717	9.529
		γ. Λοιπά δένδρα και θάμνοι νωπών φρούτων: Μουσμολιές, Μουριές, Σμέουρα, Μύρτιλλο, Βατόμουρα, Γκότζι μπερι, Αρώνια, Κρασιά, Φυσαλίδα κ.ά.	6.585	8.017
B_4_1_1_2	Φρούτα καλλιέργειών υποτροπικών και τροπικών κλιμάτων	α. Ακτινίδια β. Συκιές, Ροδιές, Φραγκοσυκιές κ.ά. γ. Λοιπά: Μπανανιές υπαίθριες, Αβοκάντο κ.ά.	11.225	9.346

B_4_1_3	Καρποί με κέλυφος	Αμυγδαλιές, Καρυδιές, Καστανιές, Φυστικές (Αιγίνης), Φουντουκιές, Λεπτοκαρυές κ.ά.	6.629	7.979
B_4_2	Εσπεριδοειδώνες	Πορτοκαλιές, Λεμονιές, Μανταρινιές, Νερατζιές, Κιτριές, Γκρέιπφρουτ, Περγαμόντο, Φράπες, Κουμκουάτ κ.ά.	6.464	7.222
B_4_3_1	Ελαιώνες που ο καρπός τους προορίζεται συνήθως για επιτραπέζια χρήση	Ελαιώνες που συνήθως παράγουν επιτραπέζιες ελιές	2.736	3.137
B_4_3_2	Ελαιώνες που ο καρπός τους προορίζεται συνήθως για ελαιοποίηση	Ελαιώνες που συνήθως παράγουν ελιές για λάδι	1.821	1.722
B_4_4_1	Αμπελώνες που τα προϊόντα τους προορίζονται συνήθως για οίνους ποιότητας (ονομασίας προελεύσεως και ελεγχόμενης ποιότητας)	Αμπελώνες, οι οποίοι συνήθως παράγουν οίνους ποιότητας (ΠΟΠ)	7.532	7.279
B_4_4_1		Αμπελώνες, οι οποίοι συνήθως παράγουν οίνους ποιότητας (ΠΓΕ)	6.130	6.941
B_4_4_2	Αμπελώνες που τα προϊόντα τους προορίζονται συνήθως για λοιπούς οίνους	Αμπελώνες, οι οποίοι συνήθως παράγουν άλλους οίνους	6.000	4.188
B_4_4_3	Αμπελώνες που τα προϊόντα τους προορίζονται συνήθως για επιτραπέζια σταφύλια	Επιτραπέζια σταφύλια	12.479	11.989
B_4_4_4	Σταφίδες	Ξερή σουλτανίνα ή κορινθιακή	5.559	6.784
B_4_5	Φυτώρια	α. Καρποφόρων δένδρων β. Αμπελιών γ. Διακοσμητικών φυτών δ. Δασικών δέντρων κ.ά.	52.200	52.300

B_4_6	Άλλες μόνιμες καλλιέργειες	α. Λοιπές δενδρώδεις καλλιέργειες (Χαρουπιές, Σχίνος κ.ά.) β. Άλλες πολυετείς (μόνιμες) φυτείες (βουρλότοποι, καλαμιώνες, λυγαριές της εκμετάλλευσης, ιτιές, ινδικοί κάλαμοι, καλάμια μπαμπού κ.ά.) γ. Χριστουγεννιάτικα δένδρα δ. Καλλιεργούμενη Τρούφα	1.829	3.863
B_4_7	Μόνιμες καλλιέργειες σε θερμοκήπια ή υπό υψηλά προσπελάσιμα στέγαστρα	Μπανανιές κ.ά.	31.243	31.506
B_6_1	Καλλιεργούμεναμανιτάρια εντός θαλάμου	Μανιτάρια	10.814	13.776
(*) Μονάδες α) για τα προϊόντα φυτικής παραγωγής και καλλιεργούμενη τρούφα, το εκτάριο β) για τα μανιτάρια, 100 τ.μ. θαλάμου για 8 συγκομιδές ετησίως				

Φυτική Παραγωγή, Καλλιέργειες στις οποίες ο υπολογισμός της Τυπικής Απόδοσης έχει γίνει με ισοδύναμο τρόπο		
Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των Τυπικών Αποδόσεων	Τυπική Απόδοση ανά εκτάριο	
	Ηπειρωτικές Περιφέρειες και Ιόνια	Κρήτη, Β. Αιγαίο, Ν. Αιγαίο
Εκτροφή σαλιγκαριών ανοικτού τύπου	16.260	16.260
Κινόα	4.500	4.500
Μαστιχόδεντρα	9.000	9.000
Μαστιχόδεντρα εξαίρεση	9.000	9.000
Τριανταφυλλιά για παραγωγή ροδέλαιου	12.000	12.000